

Upravništvo: Ljubljana, Puccinjeva
ulica 3 — Telefon 31-22, 31-23,
31-24

Upravni oddelki: Ljubljana, Puccin-
jeva ulica 3 — Telefon 31-23, 31-24

Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42

Racuni pri post. ček. zavezu: Ljub-
ljana št. 17 749

IZKLUČNO ZASTOPSTVO za ogla-
se iz Kr. Italije in inozemstva ima

Unione Pubblicità Italiana S. A.,
Milano

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina znaša mesečno L. 12,—
za inozemstvo pa L. 22.80

Uredništvo:
Ljubljana, Puccinjeva ulica št. 3
telefon 31-22, 31-23, 31-24

Rokopisi se ne vračajo

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA
per la pubblicità di provenienza
italiana ed estera:

Unione Pubblicità Italiana S. A.
Milano

Una puntata avversario prontamente resposta

Attività di pattuglie e d'artiglierie sul fronte di Ain
el Gazala — Incendi e distruzioni nelle retrovie nemi-
che — Altre navi nemiche colpite

Il Quartier Generale delle Forze Armate
comunica in data di 11 febbraio 1942-XX
il seguente bollettino di guerra n. 620:

Sul fronte di Ain el Gazala attività di
pattuglie e tiri di artiglieria; ad occidente
di Mechili una puntata avversaria, appog-
giata da mezzi blindati, è fallita, per il
pronto intervento di nostri elementi cora-
zzati.

Ripetute e proficue azioni dell'arma
aerea hanno causato incendi e distruzioni
nelle retrovie nemiche.

Tre caccia inglesi risultano abbattuti in
combattimento, un quarto ad opera delle
artiglierie contraeree.

Anche ieri le attrezzature belliche di
Malta sono state a più riprese bombar-
date da velivoli germanici.

Apparecchi tedeschi hanno raggiunto il
convoglio già attaccato, da nostri aereo-
siluranti colpendo ripetutamente due
grosse navi mercantili e due della scorta.

Sovražni izpad na meslu završen

Delavnost patrol in topništva na bojišču pri Ain el Gazali -
Požari in opustošenje v sovražnem zaledju - Nadaljnje
sovražne ladje zadete

Glavni stan italijanskih Oboroženih Sil
je objavil 11. februarja naslednje 620. voj-
no poročilo:

Na bojišču pri Ain el Gazali delovanje
patrol in topniški ogenj. Zapadno od kra-
ja Mekili je propadel zaradi naglega na-
stopa naših oklopnih edinic sovražni iz-
pad, podprt z oklopnimi vozili.

Ponovne in uspešne akcije letalstva so
povzročile požare in porušene v sovraž-
nem zaledju.

V bojih v zraku so bili sestreljeni trije
angleški lovci, četrto lovsko letalo pa je
sestrelilo protiletalsko topništvo.

Tudi večeraj so nemška letala ponovno
bombardirala vojne naprave na Maltili.

Nemška letala so dosegla konvoj, ki so
ga naša torpedna letala že napadla, in po-
novno zadela dve veliki trgovski ladji in
dve ladji v spremstvu.

Velike angleške izgube v Libiji

Bern, 11. febr. u. Angleška polslužbena
agencija je objavila naslednji komunikie
iz Londona:

Iz pooblaščenega vira se je zvedelo, da
so znašale izgube angleških imperialnih
čet v zadnji bitki v Libiji 18.000 vojakov.
Med njimi je bilo 2908 ubitih. Tako iz-
haja iz poslednjih informacij. (Piccolo).

Boji na vzhodni fronti

Nov velik plen v doneški kotlini — Ponovno odbiti sov-
jetski izpadi pri Petrogradu

Iz Hitlerjevega glavnega štana, 11. febr.
Vrhovno poveljstvo nemške vojske je
objavilo danes naslednje vojno poročilo.
Pri popuščajočem mrazu se bitke na
vzhodu nadaljujejo. Na doneški fronti je
v odseku enega samega nemškega armad-
nega zbora izgubil sovražnik od 18. janua-
ria dalje 1639 ujetnikov in nad 7500 mrt-
vih. Uplenjenih je bilo 8 tankov, 19 to-
pov, 164 strojnica in metalcev granat, ka-
kor tudi velika množina drugega vojnega
materijala.

Pri naših uspešnih napadih v južnem od-
seku vzhodne fronte so izvrstno sodelova-
le tudi rumunske smučarske čete.

Pred Petrogradom so se v ognju nem-
škega topništva zrušili ponovni poizkusi
sovražnikovih izpadov.

Ob angleški jugozapadni obali so nem-
ška letala in bomba letala preteklo noč
potopila z bombami dve trgovski ladji s
skupaj 7000 br. reg. tonami. Naknadno je
bil bržkone uničen še tretji tovarni par-

nik, dočim je bila četrta ladja poškodova-
na. Druga bojna in bomba letala so v
napadalnih patrolnih poletih napadla iz
majhne višine in z bombami težkega ka-
libra pogodile veliko industrijsko podjet-
je na vzhodni obali Škotske.

V severni Afriki so bile številne moč-
ne sovražnikove izvidniške operacije za-
vrnjene. Strmoglavna, bomba in rušilna
letala so sovražniku prizadela hude izgu-
be voznega parka. Severnovzhodno od To-
bruka se lahko angleško križarko zadela
bomba nemškega letala tako, da se je na-
gnila v stran.

Majhen oddelček britanskih bombnikov
je preteklo noč napadel stanovanjske
okraje v obalnem pasu severnozpadne
Nemčije.

V defenzivnih borbah v nekaj zadnjih
dneh se je z osebno hrabrostjo posebno
odlikoval vodja oddelka v 1. stotnji 119.
pehotnega polka, višji narednik Schmidt.

Odpor proti washingtonski vojni politiki v Južni Ameriki

S priznanjem oporišč v svojih lukah je Urugvaj prekršil
obveznosti z Argentino

Buenos Aires, 11. febr. u. Iz Washingto-
na poročajo, »da bodo imele ameriške lažje
pomorske sile ter skupine bombnikov in
lovcev do konca svoje stalna oporišča v
Montevideu, Maldonadu, Coloniji, Pi-
riapolisu na otoku Lobosu, v Coritiju in na
Punti del Este v Urugvaju.« Urugvajski
vojni minister general Rolett je zagotovil
severnoameriški vladi, »da je letališče v
Laguni Negri dograjeno in da se pospešeno
nadaljuje tudi gradnja letalskega oporišča
v Caracasu.«

V Urugvaju so te vojaške koncesije Ze-
dinjenim državam izjavile val reakcije.
Opozicijo vodi bivši minister Olasso na čelu
herreristične stranke, ki se odločno upira
prihodu severnoameriških čet na urugvaj-
sko ozemlje. Nič manjšega odpora pa te
koncesije niso izzvale v Argentini, kjer
smatrajo predvsem oporišča v Maldonadu
na Punti del Este in v Coloniji ob ustju La
Plate za ogražanje argentinske neodvisnosti
in argentinskega strateškega položaja.
Urugvaju očitajo, da se njegova vlada v tej
zadevi ni posvetovala z Argentino, kakor
bi bila njena dolžnost glede na brazilsko-
argentinski pakt, ki je bil sklenjen po iz-
javi o urugvajski neodvisnosti l. 1828. in
po katerem Urugvaj nima pravice do eno-
stranskih pobol in glede na kategorične
obveznosti, ki jih je sprejel urugvajski mi-
nister Guan o priliki razgovora z bivšim

argentinskim zunanjim ministrom Julijem
Rocco v laplatskih vodah, in po katerih
Urugvaj ne bi smel pristati na to, da bi
se kakša tujca nejužnoameriška sila vrnila
na obalo Ria de la Plate. Argentinski na-
cionalisti so hudo zamerili Zedinjenim dr-
žavam te pobude tudi zaradi tega, ker ve-
do, da predstavlja panameriška obramba
stvarno le pretvezo njihovega resničnega
imperializma. (Piccolo).

Buenos Aires, 11. febr. u. Po vesteh z
Meksico je mehiška vlada v smislu nekega
občega ukrepa odredila koncentracijo vseh
poveljnikov in mornarjev italijanskih in
nemških trgovskih ladij, ki so se ob pričet-
ku vojne zatekle v luke Tampico, Vera-
cruz in druge. Ukrep je sličen onemu v Ze-
dinjenih državah. Italijanski in nemški
mornarji bodo koncentrirani v nekem kra-
ju verakruške države. Kolikor je bilo mo-
gče zvedeti, so vsi zdravi in je njihova
morala zelo visoka. (Piccolo).

Obisk mehiških generalov v Washingtonu

Buenos Aires, 11. febr. d. Iz Washingtona
javljajo, da boota prihodnji teden prispe-
la iz Mehike v Washington mehiška generala
Gonzales in Fernandez. Washingtonska vest
pravi, da boosta imela z ameriški vojski-
mi oblastmi posvetoovanja o obrambnih
ukrepih.

Po vesteh iz New Yorka obstoja boja-
zen, da se ladja prevrne ali vsaj močno
nagne na stran, ker se je pri gašenju na-
bralo v trupu ladje izredno mnogo vode.
Tega mnenja je tudi neki gasilski čast-
nik, ki je že od vsega početka opozarjal,
da bi bilo treba ladjo ob straneh tik nad
vodno gladino odpreti tako, da bi se vo-
da, ki se je nabirala v ladji, zopet lahko
iztekala iz nje.

Ljubona, 11. febr. s. Iz New Yorka po-
ročajo, da se je »Normandie« v resnici
močno nagnila na stran, tako da gleda ve-
lik del njenega drugega boka iz vode.

Parnik »Normandie« močno poškodovan

Ljubona, 11. febr. s. Transatlantski par-
nik »Normandie«, na katerem je v new-
yorški luki izbruhnil požar, pripada fran-
coski paroplovni družbi »Le Havre Ame-
rica Line«. Zgrajen je bil l. 1934. Velika
ladja izpodirva 83.423 ton vode in je bila
največja ladja na svetu. Na njej je bilo
prostora za 1875 potnikov. Razvijala je
brzino 28,5 vozla na uro.

Japonci v Singapuru

Japonske čete so vkorakale v sredo ob 14. v zapadni del obleganega
Singapura

Tokio, 11. febr. d. V sredo ob 2. po-
poldne tokijskega časa so japonske čete
vkorakale v zapadni del mesta Singa-
pura.

Singhaj, 11. febr. d. Britanska infor-
macijska služba javlja iz Batavije, da so
britanske čete z namenom, da ne bi
padle v japonske roke, uničile vse in-
stalacije in skladišča singapurskega po-
morskega oporišča.

Stockholm, 11. febr. d. Angleška in-
formacijska služba javlja, navajajoč
kot vir »informacije pristojnih london-
skih krogov«, da so se pričeli v sredo
kratko popoldne poulični boji v Singa-
puru. Poročilo pravi nadalje, »da so im-
perialne čete izvedle v nekaterih okra-
jih Singapura protinapade z gotovo me-
ro uspehov«.

Japonci prodirajo s tanki

Singhaj, 11. febr. d. Japonci so si na
Singapurskem otoku ustvarili že več opo-
rišč. Japonske čete, ki so se izkrcale blizu
Kranja, 2 km zapadno od Johorskega na-
sipa, so bile ojačene z oddelki lahkih tan-
kov in so pričele že predstavljeni prodi-
rati proti jugu po cesti proti Singapuru.
Na prvi odpor so naleteli v bližini me-
steca Mandai ob železniški progi: ki veže
Singapur z Malajskim polotokom 2 km
južno od Kranja, odpor pa je bil kmalu
stvit in zveze mesteca s severno obalo oto-
ka so bile tedaj prekinjene.

Do borbe je prišlo tudi 5 km bolj proti
jugu v bližini Bukit Panjaja, ki ga Ja-
ponci že resno ogražajo. Japonske čete so
v naglih pohodih in so snoči zavzele leta-
lišče Tengah ter dosegle obrzbe roke ena-
kega imena. Po vesteh iz Johore Bahruja

Boji pred Singapurom

Tokio, 11. febr. (Domei). Japonski glavni
stan je v sredo opoldne objavil naslednje
poročilo:

Japonske čete, ki se bore na Singapur-
skem otoku, so v sredo zjutraj po silovitih
napadih zasedle hrib Bukit Timah Peak,
ki predstavlja najvišji vrh na Singapur-
skem otoku in ki je oddaljen samo 9 km
od singapurskega mesta. Bukit Timah se
dviga 177 m nad singapurskim mestom.

Poročilo glavnega štana pristavlja, da
japonske čete nezadržno preganjajo umika-
jočega se sovražnika.

Tokio, 11. febr. d. Po poročilih, ki jih je
objavila v terek zvečer tokijska radijska
postaja, so bile japonske čete na singapur-
skem otoku oddaljene le še 16 km od Sin-
gapurskega mesta. Vojni poročevalec lista
»Nichi, Niči« javlja, da so japonske čete
po večini zasedle že vse področje zapadno
od železniške proge, ki vodi od kraja Kra-
nji do skrajne južne točke Singapurskega
otoka.

Britanski vojni dopisniki v Singapuru po-
trjujejo, da Japonci docela obvladajo s svoj-
im letalstvom zračni prostor nad Singa-
purom, in javljajo, da so japonske čete
pod generalom Tomojuki Jamašita, ki vo-
di operacije na Singapurskem otoku, bolje
izvedbene kakor branilci Singapura. Gre za
izvedbene vojske, ki so si v vojni na Kitaj-
skem pridobili že velike izkušnje. Z britan-
ske strani tudi priznavajo, da so se novi
japonski oddelki izkrcali na vzhodnem delu
Singapurskega otoka. Vse vesti iz Singa-
pura se strinjajo v tem, da umik britan-
skih čet sliči kakor že l. 1940 v Flan-
driji silno ovirata tok bežnega civilnega
prebivalstva, ki se s področja zapadno od
singapurskega mesta preseljuje v sam Singa-
puro. Množice beguncev so zatrpale vse
dohodne ceste tako, da je kretanje voja-
ških transportov docela onemogočeno. Bri-
tanski vojni poročevalci pripominjajo, da
niti ne smejo taviati kakšen se nedežaj v
resnici, ker oblasti to prenevedujejo. Z
ameriške strani je bila v noči na sredo
potriena vest, da je ameriški generalni kon-
sul pobegnil iz Singapura. Ta vest jasno
priča o skrajno resnem položaju britanske
trdnjave. Singapurska radijska postaja, ki
je v terek opoldne utihnila, se je zvečer
zopet odzvala za kratko čas. Japonci
bombniški napadi na singapursko mesto
se med tem nadaljujejo z nezmanjšano si-
lovitostjo.

Nova japonska izkrcanja

Tokio, 11. febr. (Domei). S pristojne vo-
jaške strani je bilo objavljeno, da so v
torek ponči japonske čete uspešno izvr-
šile nove izkrcavalne operacije na Singa-
purskem otoku. Predvsem so se novi ja-
ponski oddelki izkrcali v distriktu Sungei
Kranji. Kranji leži na severni obali Sin-
gapurskega otoka v bližini nasipa, ki je
spajal Singapur z Johore Bahrujem. Na-
vzlic čvrstemu odporu so bile britanske
čete prisiljene pomovno umakniti se glo-
lje od severne obale. Večerja je glavna bo-
ja črta potekala od letališča Tengah v
severnovzhodni smeri do pomorskega opo-
rišča Seletar. Vsa sovražnikova letalska
obramba se omejuje na delovanje proti-
letalskega topništva. Do spopadov v zraku
sploh ni več prišlo in sodijo v japonskih
vojaških krogih, da so Angleži bržkone že
umaknili preostalo svoje letalstvo s Sin-
gapurskega otoka. Vsa britanska obramba
obstoja sedaj edinele še iz ostankov 18.
britanske divizije, 9 avstralske divizije,
prostovoljskih čet in 23. brigade.

so prednji japonski oddelki ujetjeni le
še 15 km od Singapura.

Japonske priprave za napad na Singapur

Tokio, 11. febr. s. Japonci so se priprav-
ljali, kakor poročajo z Malajskega pol-
otoka, ves prejšnji teden na napad na
Singapur. Ves teden je bilo opništvo v
akciji, poleg tega pa je japonsko povelj-
ništvo skrbno proučilo položaj sovražnih
postojank na področju ob otoki obali, kjer
so Japonci nameravali vdreti na otok. In-
formacijska služba je slajno delovala in
je omogočila sestavo točnih zemljevidov
o sovražnih postojankah. To so Japonci
dosegli na ta način, da so nekega nezna-
nega vojaka ponči poslali čez ožino. Pre-
plaval je ožino zapadno od nasipa, ki veže
Malajski otok s Singapurskim otokom,
kjer je voda ponekod prav plitva. Da bi
odvrnili pozornost sovražnika od tega po-
dviga in od drugih priprav za napad na
Singapurski otok, so Japonci svoje postoj-
anke skrili za umetno megljo. Med tem
je japonsko topništvo, na drugih strateško
važnih točkah neprestano obstreljevalo so-
vražne postojanke. Japonci je uspešno
opravil svojo nalogo. Japonsko topništvo
je zato lahko ob koncu preteklega tedna
popolnoma razdejalo vse sovražne utrjene
postojanke na zapadni obali otoka, kjer se
je nato japonska pehota uspešno izkrcala.

Ponesrečena protiofenziva avstralskih čet

Bangkok, 11. febr. s. Iz Singapura po-
ročajo, da je avstralski general Gordon
Pennet skušal začeti protiofenzivo proti
Japoncem, ki prodirajo na Singapurskem
otoku, poskus pa se je izjalovil. Razvili
so se hudi boji na nož na področju vzhod-
no od letališča Tengah, kjer so si Angle-
ži večeraj ves dan prizadevali zadržati
Japonce od nadaljnjega prodiranja, snoči
pa so se boji končali z neuspehom in so
Japonci v pretekli noči zasedli omenjeno
letališče.

Japonska premoč v zraku

Singhaj, 11. febr. d. Vsa poročila iz
Singapura se strinjajo v tem, da imajo
Japonci nad Singapurom popolno premoč
v zraku. Neki britanski vojni poročevalec
javlja, da nemoteno delovanje japonskega
letalstva silno demoralizuje vpliva na
britanske čete, ki se še branijo pred sin-
gapurskim mestom. Posebno porazno vpli-
va nanje to, da lahko japonska letala
brez sleherne obrambe s strani britan-
skega lovskega letalstva v nizkih poletih
operirajo nad britanskimi strelskimi jar-
ki in s strojniškim ognjem obkrapajo umi-
kajoče se čete ter jih obdelujejo z bom-
bami. Japonska strmoglavna letala, pra-
vi ta britanski vojni poročevalec, so živ-
ljenje branilcev Singapura spremenila v
pravtati pekel. Vsakdo mora priznati, da
je postal položaj v Singapuru skrajno
kritičen.

Bangkok, 11. febr. s. Japonske letalske
sile neprestano bombardirajo Singapur in
njegove vojaške naprave. V nekaj dneh
je Singapur doživel že nad 100 japonskih
letalskih napadov. Prebivalstvo se skoraj
neprestano skriva po redkih protiletal-
skih zakloniščih. Povsod divjajo obsežni
požari. Med prebivalstvom je nastalo ve-
liko nezadovoljstvo, ker angleške oblasti
niso poskrbele za pravočasno evakuacijo.
Neprestano in intenzivno streljanje ja-
ponskega topništva je že v veliki meri
razdejalo vojaške naprave v skladišča.

Tokio, 11. febr. (Domei). S pristojne
japonske vojaške strani je bilo objavljeno,

da so na svojem napredovanju proti sin-
gapurskem mestu japonske čete pretekli po-
nedelek sestrelila tri sovražnikova letala
vrste Hurricane, ki so skušala v nizkem
poletu obstreljevati s strojnimi napredu-
joče japonske oddelke. Britanska letala so
treščila na tla in so se vsi člani posadke
ubili.

Singapurski radio umolknil

Rim, 11. febr. u. Londonski radio je
snoči objavil, da je radijska postaja v
Singapuru večeraj ob 12.30 prenehala obra-
tovati.

Poveljnik japonskih čet

Tokio, 11. febr. s. Japonskim četam, ki
so operale na Malajskem polotoku in uda-
rile na Singapurski otok poveljuje general
Jamašita Tomojuki. General Jamašita je bil
še lani v Italiji kot vodja posebne vojaške
misije. Mnogo se je odlikoval v vojni na
Kitajskem. General Jamašita je bil že po-
novno v Italiji. Lani se je izredno laskavo
izrazil o Italiji in njenem ogromnem na-
predku pod vodstvom Duceja.

Neprestani letalski napadi na Rangun

Bangkok, 11. febr. s. Skupine japonskih
letal bombardirajo skoraj vsak dan Ran-
gun. Pristojne oblasti so izjavile, da bo-
do mesto v danem primeru prepustile
usodi. Kitajci si prizadevajo na vse nači-
ne, da bi spravili na varno ogromne mno-
žine vojnih potrebščin in strojev, ki so
nekupljeni po rangunskih skladiščih in
določene za Čungking, vse pa kaže, da bo-
do te vojne potrebščine neizbežno posta-
le plen Japoncev.

Japonsko izkrcanje na Celebesu

Singhaj, 11. febr. d. Poročila iz Batavije
javljajo, da so je japonske čete izkrcale v
bližini mesta Macassarja na južnem delu
otoka Celebesa v Nizozemski Vzhodni In-
diji. Japonsko letalstvo je večeraj ponovno
z velikimi silami izvršilo napade na razna
letališča na nizozemsko-indijsko otočje Ba-
tavijška poročila ne vsebujejo podrobnosti
o povzročenih škodi.

Proti Javi

Bangkok, 11. febr. u. Japonci nadalju-
jejo svoj pohod proti Javi. Po odmoru dveh
tednov, ki so ga rabili za koncentracijo
novih čet v Makassarski ožini, se je japon-
ski ekspedicijski zbor zopet pomaknil proti
jugu. Kakor znano, so se japonske čete
izkrcale v bližini mesta Makassar na Cele-
besu. Makassar je važna strateška točka,
ker bo lahko postal izhodišče za napad na
veliko pomorsko oporišče v Surabaji na
vzhodnem delu otoka Jave. Obenem sku-
šajo Japonci vdreti v Banjamasin v južnem
Borneu, ki je 560 km severno od Surabaje.
Po nadaljnjih informacijah se znatne ja-
panske sile zbirajo v Pontianaku v sever-
nozpadnem Borneu. Verjetno je, da bodo
te sile skušale prodreti od zapada na Javo
in ogroziti Batavijo. (Piccolo).

Japonska in Indokina

Ankara, 11. febr. d. Ankarski radio po-
roča, da so po tjakaj dospelih vesteh ob-
lasti Francozke Indokine prepustile tamkaj
stacionirano francosko vojno brodoge Ja-
ponski. Poročilo pravi, da so postali zaradi
odstopitve tega brodogaja odnosi med Ame-
riko in francosko vlado v Vidnyju še bolj
resnega značaja.

Dobave petroleja Japonski zagotovljene

Tokio, 11. febr. s. Admiral Simada je
imel govor, v katerem je zatrjeval, češ da
je japonska javnost lahko brez skrbi gle-
de dobav pogonskih sredstev za japonsko
mornarico. Petrolejske naprave na britan-
skem Borneu in v zasedenih krajih Nizo-
zemске Vzhodne Indije so bile v glavnem
že popravljene in se je pridobivanje naft-
e ponekod zopet pričelo. Na ta način ja-
ponski vojni mornarici nikoli več ne bo
zmanjkalo pogonskih sredstev. Poleg te-
ga naglo napreduje pridobivanje sintetič-
nega petroleja na Japonskem. Admiral je
izjavil, da so nasprotni trditve angleške
in ameriške propagande smešne, ker se
opirajo na domnevo, da Japonci ne bodo
do kraja imeli dovolj vojnih potrebščin
in predvsem ne pogonskih sredstev. Kdor
je na tem, da izgubi igro, skuša vedno s
svojo propagando potvrditi dejstva. Opo-
zoril je pri tem na veliko razliko med
izjavami mornariškega ministra Knoxa
glede na bitko pri Havaiju in ugotovitvami
kongresnega preiskovalnega odbora. V
ostalem se Japoncem ni treba meniti za
to, kar trdijo Američani. Japonska vlada
ne bo opustila nobene prilike, da dokaže
resničnost trditve ameriške propagan-
de.

Japonske dobave z zasedenih ozemelj

Tokio, 11. febr. s. Predsednik finančne-
ga odbora zbornice Hakutoku Hajaši je iz-
javil, da je Japonska do 1. februarja pre-
jela iz zasedenega zapadnega pacifiškega
področja 25.000 ton riža, 9.500 ton gume,
nad 24.000 ton sladkorja in 3900 ton ko-
rune. Nadalje je poudaril, da bo posebno
trgovinsko brodoge v kratkem pripeljala
na Japonsko nadaljnjih 20.000 ton riža,
6500 ton kavčuka, 500 ton fosfatov in 100
ton kositrja.

Novo razočaranje angleških zaveznikov V Moskvi so prepričani, da zaradi angleških in ameriških porazov na Pacifiku ne morejo računati s pomočjo od zunaj

Berlin, 11. febr. u. Neutrality opazovalci v Moskvi, če se za take lahko smatrajo, so bil pooblašeni, da opozorijo na nekaj pojavov skepe, ki jih je opazil v Kremiju skoraj vsak dan. Ta skepa se nanaša na vojaški položaj, vzhodni Aziji in na njegov morebitni nadaljnji razvoj. V njihovih poročilih tudi ne manka ironičnih in sarkastičnih puščic, ki jih lahko mirno registrirajo. Tako n. pr. poročila nekega novinar o zaključni fazi krize, ki se je pričela v noči na ponedeljek z izkrcanjem japonskih sil na otok Singapur in prodoru japonskih sil skozi angleške črte na desnem bregu reke Salweena v Birmi, s sovjetskega vidika takole:

Wavell skuša rešiti položaj na ta način, da je pozval Čangka ška, naj pride v Indijo. Jasnje je, da od tega bliskovitega obiska pričakujejo formiranje enotnega bloka 850 milijonov ljudi, ki bi moral že s sara svoj prisotnostjo blokirati sleherni nadaljnji japonski prodor. Posrečeno je v tem pogledu tudi vo no geslo, ki si ga je za 'o priložil izmisli indijski podkralj: Azio Azijcem! Posrečen je zelo zaradi tega, ker Japonci notorično pripadajo nekemu drugemu kontinentu, ki ga doslej na zemljevidu ni bilo. V vsakem primeru si Angleži obetajo, da bodo z enim udarcem zbili dve muhi; s potezo peresa rešili problem indijskega nacionalizma in postavili kitajski nacionalizem v službo anglosaske stvari. Važno je v vsakem primeru, da oba služita za to, da se prej ali slej zadela 'o vrzeli, ki so jih napravile japonske sile. Za zaključek pa bodo na razpolago še proučeni, obravnavani in seveda tudi od mednarodnega vojnega sveta za pacifiško področje, ki se v sestavi v Londonu pod predsedstvom Churchilla, sprejeti načrti. Medtem se je Čangka ška v New Delhiju sestal tudi z Gandhijem. Izvedba teh načrtov pa bi nedvomno v korist tudi Sovjetski zvezi v tem smislu, da se bo lahko zanesla na drugo fronto, pri čemer ni važno, kako in kdaj se bo to zgodilo. Trenutno in gotovo se za neka časa pa se bo moral Stalin zanešati na lastne sile, kar ni malo, če se pomisli na Čangka ško Kitajsko, ki se je znašla v položaju, da mora sama podpreti svoje velikodušne podpornike.

Italija kot pomorska sila

Kakor poročajo nemški listi, je mornarški ataše italijanskega veleposlaništva v Berlinu, pomorski kapetan Carlo de Angelis, govoril pred dnevi v Berlinu v letalskem domu o italijanskem vojnem brodogradnji v zadnjih 30 letih. V svojem predavanju je delil med drugimi:

Italija je zvesto oblikovana, a na surovih ravna doželo. In mora večji del svojih življenjskih potrebščin uvažati. Ta dejstva so Italiji obremenili z njenim zemeljskim položajem predpisala njeno politiko. Po nekem Ducejevemu izreku je treba Italijo smatrati bolj za otok kakor za polotok. Italija si mora izven svojih mej zagotoviti vsaj minimum življenjskega prostora, na znotraj na ukrepani vse, da si s proizvodnjo avtoritativnega gospodarstva zagotovi, česar sama nima. Ta položaj države zahteva seveda predvsem samostojno in širokopotezno pomorsko politiko. Zato je Italija vedno pravilno ocenjevala pomen močnega brodogradnje.

Italijanska vojna mornarica je bila kot smiselno italijanske politike v zadnjih 30 letih zapletena v pet vojn: v turško-italijansko, v svetovno, v abesinsko, v špansko državljansko in v sedanjo vojno. Vojna s Turčijo v letih 1911-1912 katere cilj je bilo zavzevanje Libije, je postavila italijansko vojno brodogradnjo predvsem pred nalogo oskrbe vojske na koncem in sodelovanja z njo. V pomorskih bitkah je bilo tedaj potopljeno več turških torpednih čolnov in topničark. Druga vojna bi bila morala rešiti varnostni problem na vzhodni meji in ob Adriji, kjer je bil splošni zemljepisno-strateški položaj Italije zelo neugoden. Vsa dolga jadranska obala Italije ima samo dve pomembnejši pomorski oporišči, Brindisi in Venezia. Nasproti ležeča jadranska obala pa je zavarovana z nepretrgano verigo otokov in polna naravnih oporišč. Na italijanski strani stoji temu nasproti obvladavanje Otrantske ožine zlasti po zasedbi Valone I. 1915. Italijansko vojno brodogradnjo se je omejilo na zaporo sovražnih pomorskih prometnih poti, na preprečevanje sovražnih izkrcanj in na obrambo trgovskega prometa v Sredozemlju. Tedaj so Italijani prvi uporabili v pomorskih bitkah zelo nazle napadalne čolne, ki so se uveljavili tudi v tej vojni.

V vojni z Abesinijo ni angleško brodogradnjo v Egiptu podvelo nobenih akcij in so italijanski parniki 7 mesecev neprekinjeno lahko pluli skozi Sueški prekop pred očmi britanske središnje vojske. Vojna brodogradnjo V 80 voznih so prevozili ogromne količine vojnih potrebščin in veliko število čoln. V španski državljanski vojni je imela italijanska mornarica najprej nalogo, da zaščiti svoje državljanke in jih reši. Ona je zadela zagotovila nacionalni španjli Malorca, ter s svojimi podmornicami in torpednimi čolni preprečila dovoze rdeči španjli. V tej vojni je italijanska mornarica zaposlila približno 450 ednic v tisoč voznih.

V sedanjih vojni lahko vojska na kopnem šele tedaj svobodno operira, ko je zagotovljena premoč letalstva in razpolaga vojno brodogradnjo s pomorskimimi potmi. Mornarici osovilec sta bili sicer dovolj močni, da sta zagotovili zasedbo Norveške in Grčije ter vzdržali zveze z Libijo in Dodekanom, nista pa mogli od matične zemlje popolnoma ločeno zavarovati Abesinije. Oskrbovanje nemških in italijanskih oboroženih sil v Libiji se vrši v prvi vrsti po morju in sicer predvsem z uporabo obeh glavnih luk v Libiji, Tripolisa in Bengazija. Ugoda je zlasti lega Tripolisa, ki leži približno 1000 km za bojnimi področjem.

Vstop Italije v vojno je imel za posledico, da je bil znanen del angleške pomorske sile, približno pol milijona ton angleškega vojnega brodogradnjo vezan izključno na Sredozemlje in je bilo v tem brodogradnjo tudi nekaj nosilci letal. Ob zaključku svojih izvajanj je italijanski mornarški ataše opisal dosežane pomorske spopade z angleškimi brodogradnjo in italijanske podvige proti Sudu, Maltu, Gibraltarju in Aleksandriji.

Kakor je razvidno, ugotavlja o tukajšnji politični krogi, so beležke o skepi, ki so si jih napravili nevtralnimi opazovalci v Moskvi, prav posebne vrste in tudi zelo značilne. (Piccolo.)

Sestanek generala Wavella z maršalom Čangkaškom

Sanghaj, 11. febr. d. Iz New Delhija v Indiji je bilo v tork zvečer objavljeno, da je tjakaj dospel poveljnik britanskih in ameriških kopnih sil na jugozahodnem Pacifiku general sir Archibald Wavell ki se je vrnil z obiska na birmanjskem bojišču. Bržkone se bo general Wavell sestal z maršalom Čangkaškom ki je prišel v tork po polno v New Delhi. Zvedelo se je, da je tjakaj dospel tudi Pundit Nehru, ki se bo prav tako sestal z maršalom Čangkaškom.

Sanghaj, 11. febr. d. Iz New Delhija javljajo, da je na snočnem banketu na čast maršala Čangkaška indijski podkralj lord Linlithgow obliubil britansko pomoč za čungkiško Kitajsko. Izjavil je, da bo Velika Britanija ob viharjem kakor ob mirnem letnem vremenu stala ob strani Kitajske. V svojem govoru je maršal Čangkašek izjavil, da je namen njegovega obiska v Indiji seznaniti se bolj s tehničnimi možnostmi za oborožitev Kitajske. Naglasil je, da je navzočnost kitajskih čet v Birni obnavila general Wavell za svojega obiska v Čungkingu, ko mu je bilo obljubljeno, da lahko računa na sodelovanje Kitajske.

Dva odbora nad Wavellom

Sanghaj, 11. febr. s. Listi v Nizozemski Vzhodni Indiji izražajo splošno nezadovoljstvo nizozemske javnosti nad sevanom ameriko-čungkiško s katero je bilo generalu Wavellu priznava odločanje v taktičnih operativnih vprašanjih, odločitev o strateških problemih pa pridržano Washingtonu in Londonu. »Java Bote« objavila uvodnik pod naslovom »Dva odbora nad Wavellom« in ugotavlja, da bo tako uređev v času ko so potrebni odločni sklepi nedvomno škodila nadaljnemu potoku vojne.

Japonsko družinsko življenje

Japonsko družinsko življenje je v zadnjih 30 letih zapleteno v pet vojn: v turško-italijansko, v svetovno, v abesinsko, v špansko državljansko in v sedanjo vojno. Vojna s Turčijo v letih 1911-1912 katere cilj je bilo zavzevanje Libije, je postavila italijansko vojno brodogradnjo predvsem pred nalogo oskrbe vojske na koncem in sodelovanja z njo. V pomorskih bitkah je bilo tedaj potopljeno več turških torpednih čolnov in topničark. Druga vojna bi bila morala rešiti varnostni problem na vzhodni meji in ob Adriji, kjer je bil splošni zemljepisno-strateški položaj Italije zelo neugoden. Vsa dolga jadranska obala Italije ima samo dve pomembnejši pomorski oporišči, Brindisi in Venezia. Nasproti ležeča jadranska obala pa je zavarovana z nepretrgano verigo otokov in polna naravnih oporišč. Na italijanski strani stoji temu nasproti obvladavanje Otrantske ožine zlasti po zasedbi Valone I. 1915. Italijansko vojno brodogradnjo se je omejilo na zaporo sovražnih pomorskih prometnih poti, na preprečevanje sovražnih izkrcanj in na obrambo trgovskega prometa v Sredozemlju. Tedaj so Italijani prvi uporabili v pomorskih bitkah zelo nazle napadalne čolne, ki so se uveljavili tudi v tej vojni.

Italija je zvesto oblikovana, a na surovih ravna doželo. In mora večji del svojih življenjskih potrebščin uvažati. Ta dejstva so Italiji obremenili z njenim zemeljskim položajem predpisala njeno politiko. Po nekem Ducejevemu izreku je treba Italijo smatrati bolj za otok kakor za polotok. Italija si mora izven svojih mej zagotoviti vsaj minimum življenjskega prostora, na znotraj na ukrepani vse, da si s proizvodnjo avtoritativnega gospodarstva zagotovi, česar sama nima. Ta položaj države zahteva seveda predvsem samostojno in širokopotezno pomorsko politiko. Zato je Italija vedno pravilno ocenjevala pomen močnega brodogradnje.

Italijanska vojna mornarica je bila kot smiselno italijanske politike v zadnjih 30 letih zapletena v pet vojn: v turško-italijansko, v svetovno, v abesinsko, v špansko državljansko in v sedanjo vojno. Vojna s Turčijo v letih 1911-1912 katere cilj je bilo zavzevanje Libije, je postavila italijansko vojno brodogradnjo predvsem pred nalogo oskrbe vojske na koncem in sodelovanja z njo. V pomorskih bitkah je bilo tedaj potopljeno več turških torpednih čolnov in topničark. Druga vojna bi bila morala rešiti varnostni problem na vzhodni meji in ob Adriji, kjer je bil splošni zemljepisno-strateški položaj Italije zelo neugoden. Vsa dolga jadranska obala Italije ima samo dve pomembnejši pomorski oporišči, Brindisi in Venezia. Nasproti ležeča jadranska obala pa je zavarovana z nepretrgano verigo otokov in polna naravnih oporišč. Na italijanski strani stoji temu nasproti obvladavanje Otrantske ožine zlasti po zasedbi Valone I. 1915. Italijansko vojno brodogradnjo se je omejilo na zaporo sovražnih pomorskih prometnih poti, na preprečevanje sovražnih izkrcanj in na obrambo trgovskega prometa v Sredozemlju. Tedaj so Italijani prvi uporabili v pomorskih bitkah zelo nazle napadalne čolne, ki so se uveljavili tudi v tej vojni.

V vojni z Abesinijo ni angleško brodogradnjo v Egiptu podvelo nobenih akcij in so italijanski parniki 7 mesecev neprekinjeno lahko pluli skozi Sueški prekop pred očmi britanske središnje vojske. Vojna brodogradnjo V 80 voznih so prevozili ogromne količine vojnih potrebščin in veliko število čoln. V španski državljanski vojni je imela italijanska mornarica najprej nalogo, da zaščiti svoje državljanke in jih reši. Ona je zadela zagotovila nacionalni španjli Malorca, ter s svojimi podmornicami in torpednimi čolni preprečila dovoze rdeči španjli. V tej vojni je italijanska mornarica zaposlila približno 450 ednic v tisoč voznih.

V sedanjih vojni lahko vojska na kopnem šele tedaj svobodno operira, ko je zagotovljena premoč letalstva in razpolaga vojno brodogradnjo s pomorskimimi potmi. Mornarici osovilec sta bili sicer dovolj močni, da sta zagotovili zasedbo Norveške in Grčije ter vzdržali zveze z Libijo in Dodekanom, nista pa mogli od matične zemlje popolnoma ločeno zavarovati Abesinije. Oskrbovanje nemških in italijanskih oboroženih sil v Libiji se vrši v prvi vrsti po morju in sicer predvsem z uporabo obeh glavnih luk v Libiji, Tripolisa in Bengazija. Ugoda je zlasti lega Tripolisa, ki leži približno 1000 km za bojnimi področjem.

Vstop Italije v vojno je imel za posledico, da je bil znanen del angleške pomorske sile, približno pol milijona ton angleškega vojnega brodogradnjo vezan izključno na Sredozemlje in je bilo v tem brodogradnjo tudi nekaj nosilci letal. Ob zaključku svojih izvajanj je italijanski mornarški ataše opisal dosežane pomorske spopade z angleškimi brodogradnjo in italijanske podvige proti Sudu, Maltu, Gibraltarju in Aleksandriji.

Prepoved mask in kostimiranja

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino odreja na temelju čl. 3. Kr. naredbes za zakonito silo dne 3. maja 1941-XIX št. 291 ter na temelju lastne naredbes dne 26. januarja 1942-XX št. 8:

Člen 1.

Prepovedana je uporaba mask in kakršnokoli kostimiranja v javnosti, v obrtnih prostorih ter v prostorih, dostopnih občinstvu.

Člen 2.

Kršilci prepovedi bodo takoj aretirani in kaznovani, v kolikor prekršek ne bi pomenil težjega zločina, po upravni poti s postopkom določenim v naredbi 26. januarja 1942-XX št. 8. Kazen za te prekrške je določena do 2 mesecev ter denarna globa do 5000 lir. V vsakem primeru se tudi zapleni maska in kostim.

Člen 3.

Pričujoča naredba stopi v veljavo na dan objave v »Službenem listu« za Ljubljansko pokrajino.

Prvi letalski alarm v New Yorku

Očividec je za nemški list »Münchner Neueste Nachrichten« napisal članek o svojih vtisih o prvem letalskem alarmu v New Yorku. Kakor poudarja nemški list, je ta dopis prispel v redakcijo »po zelo čudni poti«. Očividec piše takole:

V tork, 9. decembra sem proti polnočju prišel iz New Jersey na newyorški osrednji kolodvor in sem prepustil svoj kovček enemu izmed čitani posreškov z rdečim pokrivalom, ko me je ob odhodu s postaje, kakor na stotine drugih potnikov, presenetilo oglašujoče vpitje. Policijski avtomobili so se s hreščočimi srenami podili pred nami po Park Avenue. Kakor vsi drugi sem tudi jaz na prejšnji misli, da gre za kak gromen požar. Potem pa se je od nekod razširila vest, da se bliža New Yorku silovit letalski napad. Kar se je potem zgodilo, ni mogče popisati in mi bo stalno ostalo v spominu. Ljudje so se pehali in drug drugega potiskali proti velikemu kolodvorskemu hodniku, medtem ko so istočasno skupine varnostnih straž in železniških uslužboencev skušale potisniti množico izven postaje, ki se jim je upravičeno zdelo v primeru letalskega napada se prav posebno ogrožena.

Množica je v nekaj minutah postala ogromna in imeli smo občutek, da se zbližujejo v valovih. Slisali smo klice, da so sovražna letala dospela že do newyorškega predmestja ob morju Downtown. Končno sem sam ne vem kako dospel do urada za prtljago, ki je bil prav tako natrpan z množico. Nikdar ne bi bil mogel smatrati za verjeten tak prizor prestrašene množice. Zlasti ni mogče popisati, kaj so v onih minutah delale žene, ki so običajno tako hladne in nedosegljive. Zunaj na cesti so straže zastavile vse avtomobilski promet in so usmerile vedno nove množice v že polne kleti, ki so bile slučajno odprte.

Kasneje sem zvedel, da so iz šol odpustili domov tudi milijon šolarjev in dijakov. Vse to pa je trajalo komaj 20 minut. Nato je bilo nenadoma od vseh strani silisti rešet radijskih aparatov, ki so med paniko umolknili, in napovedovalec je sporočil, da je nevarnost minila in da je alarm končan.

A nisem se še dobro odpravil na iskanje svojega nosča s kovčgom, ko je bil že dan znak za drugi alarm, ki je trajal 37 minut. Bilo je zanimivo videti to newyorško prebivalstvo, ki je moglo v filmih o vojni sproti zasledovati vsa mogoča bombardiranja, zlasti bombardiranje Londona I. 1940, kako je v hipu izgubilo razsodnost. Zanimivo pri vsem pa je, da ni prav nihče mislil na neverjetnost letalskega napada. Verjetno je, da so to vznemirljivo razpoloženje ustvarile vesti o napadu na Pearl Harbour. Nisem mogel še zvedeti, zakaj in odkod je prišel ta alarm. Vse, kar sem v tem pogledu čital v listih pred svojim odhodom iz New Yorka, je bilo kaj skrivnostno. Bržkone je pomorska postaja v Bostonu prejela od katkega izvidniškega »ala vest, da se nemška letala bližajo ameriški vzhodni obali ...«

Degrellova »vojna v ječi«

Kakor posnemamo po nemškem listu »Kölnische Zeitung«, je ustanovitelj belgijskega reksiističnega pokreta, ki je zlasti v l. 1936-37 zbujal veliko pozornost, Leon Degrelle izdal knjigo »Vojna v ječi«, ki opisuje njegove dogodivščine med vojno v Franciji. Leon Degrelle, je tedaj romal iz belgijskih v francoske ječe in se je šele ob sklenitvi nemško-francoske premirja srečno vrnil v domovino k svoji ženi in štirim otrokom. Navzlic velikemu trpljenju, ki ga je tedaj doživel, se Degrelle v svoji knjigi ne spušta v nikako obtožbo, temveč skuša kolikor mogoče mirno in stvarno prikazati svoje osebne doživljanje kot odraz razlogov francoskega zloma. Degrellova osebna doživljanja so le en primer nešteti podobnih doživetij v ječah. Tudi mnogi drugi so tedaj ob izbruhu vojne na zapadu romali iz ječe v ječo po vsej Franciji in jim je večkrat grozila smrt, verjetno pa je, da je Degrelle mnogo več skušal in pretrpel, če zaradi svoje popularnosti. Vse se je tedaj zaročilo proti njemu, kakor da bi hotela usoda Degrelleja še prav posebno preizkušiti. V pričetku svoje bloadne po ječah je komaj 34letni Degrelle v bližini Genta videl še svoje ime na lepah. Zdelo se mu je to kot trpko zasramovanje tik pred pahnjenjem v temno negotovost.

Degrellova osebna usoda je za poznavanje dogodkov in onih dneh velikega pomena. Napad naših letal, in tankov pa se nemški list, je Degrelle doživel v ječi, slehern dan pa je pomenil za jetnika novo prevažanje, ki je napovedovalo novo nemško napredovanje. Degrelle je bil tako rekoč v neki stalni bežiči ječi, ki se je kot duh slabe vesti premikala vedno bolj proti jugu. Na tej svoji poti iz ječe v ječo je Degrelle srečal mnogo ljudi, s katerimi b se bržkone v življenju nikdar ne bi srečal: navadne zločince in na smrt obsojene zlikovce, a tudi politične jetnike nasproti nazorov s katerimi se je v tovaršiški celoli prav dobro znal. Vodja reksiističnega pokreta opisuje na več mestih, kako mu je bila molitev pomostu edina tolažba. Vse te izkušnje pa so se samo koristile. Danes je Leon Degrelle na vzhodnem bojišču prvalonski legiji...

Gospodarstvo

Valutna vojna

Pod gornjim naslovom prinaša »Kölnische Zeitung« daljši članek, v katerem poudarja, da je sedanja vojna dokazala pravilnost izreka nemškega narodnega gospodarja Friedricha Lista, da je moč države važnejša, kakor bogastvo. Danes valuta ni samo sredstvo gospodarskega prometa, temveč tudi simbol politične moči. Juba med obema svetovnima vojnama je bila izpolnjena z valutnimi vojnami, ki so dosegle svoj dramatski vršek pred 10 leti, ko je Anglija kot prva opustila zlati standard. Na razvalinah zlate valute so nastali razni valutni bloki, tako blok angleške funta, blok držav z zlato valuto in doarski blok. V teh letih valutarne vojne je mednarodni kapital bledel in taval iz ene države v drugo in je povsod iskal zaščito. Tako so že v letih 1931-33 zmagale nacionalne valute nad mednarodno zlato valuto.

V sedanjih vojni so propadli zadnji ostanek starega valutnega reda, Pojski zlot, ki je bil nekdanj v zlatem bloku, in česka krona sta postali postranski valuti, nemške marke, Zlati blok je že prej razpadel. S padcem Maginotove črte se je zrušila valuta zveza med Londonom, New Yorkom in Parizom. Angleški funt je postal trant dojarja. Francoski frank, ki je prej zavzemal vodilno vlogo v zlatem bloku, je postal notranja valuta, izpostavljena vsem nevarnostim valute poraženega države. Od ostalih valut sta belgijski frank in holandski guilder izgubila svojo samostojnost. Nemška marka in italijanska lira pa sta postali vodilni valuti in obenem valuti, po katerih se ravna druge valute. Nemška marka in lira sta danes središčev evropskega klirniškega sistema, ki se razvira in čigar končna oblika je še v postanku.

Prej mogočni blok angleškega funta je bil spodrinjen iz evropske celine. Izgubil je Vzhodno Azijo in se mora tud. v Južni Ameriki umakniti nadmoči dolarja. Japoniki urn prodra na Filipinsko otočje in je nadomestil angleški funt zlasti v gospo-

darskih centrih vzhodne Azije, v Sanghaju in Hongkongu. Japonskemu jenu sta se priključili valuti Siam in Indokine, japonska novčaniška banka pa postaja valutno in kreditno središče za Vzhodno Azijo. Velika Britanija je morala oddati svoje zlato Zedinjenim državam, s čimer je prišel angleški funt pod okrilje dolarja, kar pričajo tudi najnovejši načrti o valutni krizi med dolarjem in funtom.

Sedanja vojna je pokazala, da valuta ne more avtonomno obstajati, poleg avtoritativne države. Francoska banka ima še danes ogromno zlato rezervno 84 milijard frankov, nemška Reichsbanka pa komaj 77 milijonov mark. V času mirne izmenjave dobrin je imelo zlato še svoj pomen za mednarodno trgovino in bo morda po vojni služilo za izravnavo saldov v plačilnem prometu med državami. Bogastvo sloveče na zlato pa se je v sedanjih vojni izkazalo kot iluzija. Francija sploh ni prišla do tega, da bi svoje zlato uporabila za povečanje svoje obrambne moči. Velika Britanija pa je z oddajo zlata preko Atlantskega oceana izgubila tudi valutno nadmočje. Totalna vojna ni danes več vraščanje plačilne zmoglosti in kreditne sposobnosti. Zlato bi imelo borbeno vrednost, le tedaj, če bi bilo, kakor v prvi svetovni vojni, dovolj držav, ki bi zlato sprejemale v plačilo za dobavljeni vojni material in surovine. Danes pa države zahtevajo zlato za blago. Totalna vojna je gospodarstvo vzelo upravičeno samonrešitvijo in možnost izmenjave blaga z drugimi državami. Odločilno plačilno sredstvo je danes blago in vojna vrednost valute ni odvisna od zlatih rezerv. Nemočjo s meddržavnimi plačili v zlato se danes meddržavna izmenjava vrši na podlagi klirniških obračunov. Pri tem pa je seveda skrbeti, da se obseg blagovne izmenjave izravnava, da se izravna porabite in cene in da se prilagodi produkcijski programi. Zato je potrebno razviranje produkcije ne samo v okviru narodnega gospodarstva, marveč v mednarodnem okviru.

Gibanje cen v januarju

Pokrajinska delavska zveza je objavila indekse številke o gibanju cen v januarju. Skupni letni vzravnani stroški družine pomožnega delavca so znašali po stanju v januarju 11.814 lir (to je 993 lir na mesec); od tega odpade na prehrano 9327 lir, na stanovanje 730 lir in na obleko in obutev 1757 lir. Skupni letni vzdravnani stroški družine kvalificiranega delavca ali nameščenca pa so znašali po stanju v januarju 14.533 lir (1211 lir na mesec); od tega odpade na prehrano 8911 lir, na stanovanje 2052 lir in na obleko in obutev 3570 lir.

Če se vzamejo za osnovo cene v septembru leta 1939 (enako 100) tedaj vidimo, da je znašal indeks vzdravnanih stroškov družine pomožnega delavca v septembru 1940 129,7, v marcu lanskega leta 170, v septembru 1941, v novembru 206,2, v decembru 213,2 in letos v januarju 223,6. Indeks življenjskih stroškov kvalificiranega delavca ali nameščenca pa je znašal v septembru 1940 120,1, lani v marcu 161, v septembru 179, v novembru 191,6, v decembru 198,2 in letos v januarju 205,8. Zvišanje od decembra do januarja se nanša na povisek cen maksimnega cenika št. 4, (ta cenik je bil povišan v zvezi s povečanjem tarife za mesečno trošarino in uvoznino) in na povišanje cen zelenjavi, kar je bolj ali manj sezonskega značaja.

Življenjski stroški družine pomožnega delavca so narasli od septembra 1939 do letošnjega januarja za 123,6%, življenjski stroški družine kvalificiranega delavca ali nameščenca pa za 105,8%. Če ne bi bila povišana tarifa za mestno trošarino in uvoznino, bi bil dvig indeksa v januarju razmeroma malenkosten. Indeks življenjskih stroškov kvalificiranega delavca ali nameščenca se je od septembra 1939 v manjši meri dvignil, kakor indeks vzdravnanih stroškov pomožnega delavca, kar odpade pri kvalificiranemu delavcu sorazmerno večji del za vzdrževanje stroškov na stanovanjsko najemnilno, ki je ostala nespremenjena.

Gospodarske vesti

Prepovedana prodaja platine. Visoki komisariat sporoča, da se platina za svrhe, dovoljenim s kraljevim ukazom z dne 7. oktobra 1941-XIX št. 1330 (Sl. b. 574/105) ne more porabiti razen z nakazilom pod tajništva za vo no proizvodnjo. Dostojno ostane torej prepovedana vsaka kupoprodaja platine ali predmetov iz platine po privatnih ali trgovih, tudi če bi bil kupceval industrije ali predelovalec, ki bi nameraval porabiti platino ali predmete iz platine za svrhe, dovoljene v označenem kraljevem ukaz.

Pogajanja za razdelitev državnega dolga bivše Jugoslavije. Prejšnji teden smo poročali, da so bila v Rimu pogajanja med Italijo in Nemčijo glede razdelitve državnega dolga bivše Jugoslavije na nasledstvene države, pri čemer je prišlo do popolnega sporazuma med Italijo in Nemčijo. Po sklepu te konference je sedaj prispel v Zagreb predsednik nemškega odbora za premoženjskopravno ureditev državnih dolgov in državnega premoženja bivše Jugoslavije dr. Fabricius, ki se pogaja s predstavnikmi hrvaške vlade zaradi izpolnitve sporazuma, ki je že dosežen med Italijo in Nemčijo. Dr. Fabricius je imel že razgovore z zunanjim ministrom kakor tudi s predstavnikmi hrvaškega odbora za premoženjskopravno ureditev državnih dolgov bivše Jugoslavije.

Sprememba v vodstvu Hrvatske državne banke. V torkovi številki smo poročali, da pripravlja hrvaška vlada končno ureditev novčanične banke Hrvatske državne banke, ki je bila ustanovljena v maju lanskega leta kmalu po ustanovitvi države in je prevzela podružnice bivše Narodne banke. V pratek je pričakovati konstituiranje uvrstje, ki bo nadomestila dosežanje komisiarčino vodstvo. Kakor poročajo iz Zagreba je bil dosežani komisar Pušić razrešen dolžnost, obenem pa je bil za komisarja postavljen šef sekcije za državni kredit in državne dolgove v hrvaškem državnem zakladnem uradu dr. Honđi. To imenovanje je v zvezi s tesnejšim sodelovanjem med novčanično banko

in zakladnim uradom. Komisar ima vse pravice in dolžnosti, ki so prej pripadale guvernerju, viceguvernerju, upravnemu in nadzorstvenemu odboru. Za namestnika komisarja je postavljen dr. Tinti, ki je znan kot gospodarski publicist.

Cene konjem na Hrvatskem. Pretekli teden je bil v Zagrebu sejem za konje, na katerega je bilo prignanih 349 konj. Cene so bile visoke in nadalej čvrste in se je plačevalo za par delovnih konj 30.000 do 40.000 kun, za par srednjih konj 40.000 do 50.000 kun in za par težkih konj do 60.000 kun. Zrebeta so se prodajala po 6000 do 14.000 kun za komad, konji za klanje pa po 5 do 6,5 za kilogram žive teže.

Proizvodnja zemeljskega plina na Hrvatskem. Iz Zagreba poročajo, da bodo izvore zemeljskega plina še bolj izkoristili kakor doslej, zlasti ker predstavlja zemeljski plin važen nadomestek za pogonsko gorivo. Čeprav je bila lani v zvezi z vojno proizvodnja za kratek čas ustavljena, je bila večja nego v prejšnjem letu. Že leta 1940 pa je dosegla 3.59 milijona kubičnih metrov nasproti 2.43 milijona v letu 1939. Največja je proizvodnja v Bujevici pri Daruvaru, kjer je tudi več radioaktivnih izvorov. Analiza plinov 17 teh izvorov je pokazala, da vsebujejo tudi majhne količine helija in sedaj proučujejo vprašanje možnosti pridobivanja helija iz plina. Kakor je znano se naravni helij pridobiva samo v Zedinjenih državah.

Povečanje proizvodnje naravne svile v Srbiji. Iz Beograda poročajo, da bodo v Srbiji v znatnem obsegu obnovili gojitve sviloprejk, zlasti ker zaradi sedanje vojne veliko povpraševanje po naravni svili. Naravna svila ima nasproti drugim tekstilnim surovinam veliko prednost v tem, da je odporna proti kislinam in da je elastična. Naravna svila se uporablja zlasti za tkanine, iz katerih se izdelujejo plašča, ki so ob uporabi izpostavljena znatnim napetostim.

Radio Ljubljana

ČETRTEK, 12. FEBRUARJA 1942-XX.

7.30: Poročila v slovenščini, 7.45: Simfonična glasba, v odmoru napoved časa. 8.15: Poročila v italijanski. 12.15: Seifert-Demšarjev klavirski duo, 12.40: Jančičev seket. 13: Napoved časa — poročila v italijanski. 13.15: Komunikacije glavnega stana Oboroženih sil v slovenščini. 13.17: Ljubljanski radijski orkester pod vodstvom D. M. Šijanica s sodelovanjem komornega zbora: slovenska glasba. 14: Poročila v italijanski. 14.15: Prenos koncerta iz Nemčije. 14.45: Poročila v slovenščini. 17.15: Prenos iz glasbenega liceja v Bologni: koncert pianiste Lilijane Valazza. 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Pestra glasba. 20: Napoved časa — poročila v italijanski. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.40: Koncert ritmično simfoničnega orkestra in zbor pod vodstvom Petrala. 21.40: Ljubljanski radijski orkester pod vodstvom D. M. Šijanica: operna glasba. 22.16: Koncert violinista Alberta Dermelja. 22.45: Poročila v italijanski.

Ali ima Ljubljana 100.000 prebivalcev?

Niti obseg ozemlja niti število prebivalcev nista točno izmerjena

Ljubljana, 12. februarja

Med tista vprašanja, ki bi trenutno najbolj živo zanimala domačo javnost, bi bilo mogoče dati na nje odgovor, bi bilo brez dvoma vprašanje, ali je Ljubljana v resnici, meso s 100.000 prebivalci, kakor so bile po razsuli divje Jugoslavije in po ljudskem gibanju, ki je v naše mesto usmerilo tako velik dotok nekakrat izražene domneve. Nekaj podatkov, ki nam omogočajo vsaj približno cenitev, nam nudi obširno poročilo mestnega fizikata o zdravstvenih razmerah v Ljubljani v preteklem letu, ki nam je pravkar prišlo v roke.

Nad 100.000 živilskih nakaznic

Policijskim prijavam je število prebivalcev v Ljubljani konec leta 1940. znašalo 87.780. Po statistiki 31. julija 1941 je v Ljubljani bivalo 91.513 oseb. Potem, ko je bilo število prebivalcev, so bile zaradi korektur meje priključene Ljubljani še vasi Domica, Kamna Gorica, Podutik in deli vasi Prizanj, Glavica, Trata, Podgora in Poljane, ki so mestu prinesle še 1038 prebivalcev. Zaradi priseljevanja in zaradi vračanja v domovinsko občino, ki je nastalo v zvezi z izrednimi razmerami, je število prebivalstva še stalno naraslo, vendar nam manjkajo točni uradni podatki. Približno merilo o izrednem porastu števila prebivalcev nam daje število živilskih kart, katerih je prehranjevalni urad meseca decembra izdal 97.000. Za osebe, varovance in prebivalce raznih zavodov je bilo izstavljenih še 9.116 pavšalnih živilskih nakaznic, tako da znaša njih skupno število 106.116. Ta številka je vsekakor izredna, da je ne moremo sprejeti za osnovo pri določevanju števila stalnega prebivalstva. Mestni fizikat je to število ocenil na 95.000, ker brez dvoma mnogo cni, katerim so bile živilske nakaznice izdane, ne moremo smatrati za stalne prebivalce mesta.

Prav kakor število prebivalstva ni točno določeno, pa tudi površina mestne občine ni določeno znana, ker merjenje nanovo priključenih vasi še ni bilo izvršeno. Če njih omejeje ocenimo na 2 kvadratna kilometra, znaša celotna ploskev mestnega pomenja 68 km² in 855 m², a en km² odpade približno 1376 prebivalcev, kar je za mesto razmeroma malo. To nizko število je treba pripisati pretežno kmetijskemu značaju nanovo priključenih vasi in redki naseljenosti nekaterih delov mesta, kakor so Barje, večji del Zgornje Slike in Dravje. Prebivalci stanujejo v 6978 hišah, od katerih ima preko 600 izrazit kmetijski značaj.

Bilanca rojstev

Lani je bilo v Ljubljani rojenih 2148 otrok, med njimi 57 mrtvorojenih. Ljubljanske roditelje je bilo 1139 otrok, med njimi 1050 zakonitih, 79 pa nezakonitih. Dekov je bilo med njimi 606, deklic 533. Na tisoč prebivalcev odpade 11,98 rojstev, to se pravi, za spoznanje manj kakor v letu 1940, ko je ista številka znašala 12,02. V razmerju s porastom prebivalstva število rojstev v mestu je vsa zadnja leta padla, saj je leta 1939. prišlo na tisoč prebivalcev 12,35 rojstev, leto poprej pa 12,54. Kljub temu pa so številke še zmerom ugodnejše kakor v letih 1935. in 1934, ko je ista številka znašala 10,2 oziroma 10,18. — Kljub težkim razmeram Ljubljana še zmerom izkazuje majhen priroden prirastek, če primerjamo odstotek rojstev 11,98 z odstotkom smrtnih primerov, ki je lani znašal 10,92. — Največ otrok so rodile domačinke v starosti med 26 in 30. letom (396). Njim sledijo žene v starosti med 20 in 25. letom (258), šele nato pa prihajajo žene med 31 in 35. letom (242). Dvojčke so domačinke rodile 12krat, od tega 8krat v ženski bolnici. Primera trojčkov lanske leto ni bilo. Največ poročenj so imele, kakor je to v našem mestu običaj, družine iz stanu javnih nameštencev (367), za njimi obrtnih uslužbencev (226), nato družine iz stanu prostih poklicev (160) in delavcev (98). Značilno za čase, v katerih živimo, je dejstvo, da je vsako leto manj tretjih, četrtih in nadaljnjih porodov pri isti materi. Pod silo razmer, večkrat pa tudi iz drugih razlogov ostajajo družine pri enem ali dveh otrocih. Prvič je lani rodilo 563 Ljubljančan, drugič 317, tretjič 93, četrti 62, peti 34, šesti 19, sedmi 18, osmi 7, deveti 4, deseti 6, še zmerom pa je bilo pet mater v Ljubljani, ki so doživele več kot deseti porod.

Kaj ga je tebe treba bilo...

Nezakonske matere — Ljubljanske so lani rodile 31 dečkov in 48 deklic, skupno 79 otrok. Število nezakonitih rojstev je nasproti predanškemu letu padlo za 7 in je mnogo manjše kakor v prejšnjih letih, posebno še v letih po zadnji svetovni vojni. Nezakonske matere so po večini mlajše, ko zakonite. Največ jih je rodilo v starosti izpod 20 let (26), 24 je bilo starih 21 do 25 let, 14 pa 26 do 30 let. V starosti nad 40 let poročilo ne izkazuje lani nobene nezakonske rodnice. Nezakonske matere so bile — kakor običajno — po večini služkinje in delavke. Prvič so rodile v 63 primerih, drugič v 10, tretjič v 2, četrti in šesti pa v enem primeru. — Večina mater-Ljubljančank rodi v ženski bolnici, nekatere tudi v ljubljanskih sanatorijih. V ženski bolnici je rodilo 756 dečkov, v sanatorijih 186, doma pa samo 185. To je značilno znamenje za socialno stisko prebivalstva, v katerem matere nimajo v lastnem stanovanju priroke in prostora za porod.

Tri matere Ljubljančanke so v zvezi s porodom bolele, ena pa je po porodu umrla zaradi vnetja ledvic. — Mrtvorojenih je bilo 21 otročičev ali 1,83 odstotka vseh rojenih. Tako po porodu je umrlo 17 novorojenčkov (1,49 odstotka). Pri celotnem številu porodov domačink je bila potrebna umetna pomoč v 69 primerih: med drugim je bilo izvršenih 18 porodov s pomočjo klešč, 6 carskih rezov in 30 ročnih pomoči. Nedomačinke so rodile 1009 otrok od tega 544 dečkov in 465 deklic. Splošno je bilo lani prijavljenih 410 Ta številka je prav pomembna za današnje razmere. Gotovo je treba računati še z velikim številom neprijavljenih splavov.

Umrljivost raste

Od stalnega prebivalstva Ljubljane je lani umrlo 1037 oseb (509 moških in 528

žensk). Umrljivost Ljubljančanov je znašala torej 10,92 na tisoč. Umrljivost je zadnja leta v stalnem porastu. Predanškem letu je znašala 10,25, v letih 1939. in 1938. pa 10,2 oziroma 9,8. Takrat je bila umrljivost Ljubljančanov v letih po prejšnji svetovni vojni relativno najnižja. Ra-

zen Ljubljančanov je umrlo še 422 nedomačinov, 241 moških in 181 žensk. Razmeroma veliko število smrti nedomačinov je v skladu z visokim številom bolnikov iz drugih krajev nekdanje banovine in ljubljanske pokrajine, ki so zdravilo v ljubljanskih zdravstvenih zavodih.

Italijanski misijonarji iz Hongkonga

Razburljiv dogodiščina belih duhovnikov, ki so jih Japonci rešili kitajske ječe

Iz Hongkonga poročajo o nenavadni dogodivščini z veselim koncem, ki jo je doživelo 11 misijonarjev — Italijanov v zvezi z vojno na Daljnem vzhodu in z zavzetjem Hongkonga. Pri Vajhovu, majhnem mestecu, kakšnih 100 km oddaljenem od Hongkonga, je na neki postaji živel in deloval 13 misijonarjev, 11 Italijanov in 2 Nemca, ki so poštvovalno služili razširjevanju katoliške vere in evropske civilizacije v daljni tujini. Nekaj mesecev pred pričetkom vojne so padli oddelku kitajske armade v roke, pričetek vojne pa jim je v razburljivih okoliščinah prinesel rešitev.

Po kratkem boju je japonska motorizirana kolona dosegla in zavzela Vajhovu. V mestu se je kolona naglo razdelila in začela prodirati v okolico, da razširi prodor in uniči zadnje ostanke kitajskih čet, ki so skušale v okolici organizirati gverilsko vojno. Tako se je iz Vajhova odpravila tudi skupina japonskih lahkih bojnih voz in avtomobilov. Kmalu je dosegla neko naselbino, v kateri so se bili vgnanili Kitajci. S posređenim manevriranjem so Japonci zasedli vse dohode v vas, nato pa so začeli koncentrični napad. Vojski iz Chungkinga — tvorili so poslednjo stražo bataljona, ki je bil že daleč na umiku — so se skušali krčevito upreti. Z oken hiš ki so jih zabarikadirali s hlodi in vrečami peska, se je oblika napadalce uspal ogenj iz strojnih

pušk. Toda naskakujoči so z drznim tveganjem odbijali protinapad. Njihovi maliki topovi so streljali v polno. Po kratki bitki so se Kitajci predali.

Japonski vojski so od hiše do hiše prestakali svo vas, razorožili Kitajce in jih pod dobro stražo poslali proti Vajhovu. A ko so tako pregledovali hiše, so v nekem črtno grajenem prostoru, zavarovanem s težkimi železnimi vrati, v hiši, v kateri je še malo prej kitajsko poveljstvo imelo svoj sedež, našli na skupino belih ljudi. 13 misijonarjev. Bili so v ponošnih, raztrganih haljah, telesno izmučeni in izčrpani, a ko so uzrli japonske vojske pred seboj, a ko so polni zaupanja obrnili nanje. Ker japonski vojski niso razumeli drugega razen svojega jezika, nesrečni beli ljudje pa tudi niso znali japonskega, so se v stiski sporazumeli na najpreprostejši način: beli duhovniki so dvignili roke v rimski pozdrav — in skoraj ni bilo več treba besed.

Japonski vojski so misijonarje odvedli k svojemu oficirju. Z njim so se laže sporazumeli in šele zdaj so izvedeli, da se Japonska nahaja v vojni z anglosaskimi državami. Misijonarji pa so razložili svojim rešiteljem, kako so jih bili kitajski vojski pred mesecem zajeli, jih zaprli in tako brutalno ravnali z njimi, da jih stopnja za stopnjo pahal v smrt. Zmagoviti prodor Japoncev jim je vrnil življenje in svobodo.

Kako je prišla zima na Donec

Odlomki iz pripovedovanja hrabrih junakov zraka

Zjutraj, ko se prebudimo, velja prvi pogled vrenemu. Dnevno se nam nudi ista slika: lenobno jutro se dviga iz gostih megel, vidijo se samo predmeti v najbližji okolici. Iz sosedne hiše, velikega zidanega poslopja, ki ima prav tak videz kakor naše, nekaj zatemnitvi tu in tam uhaja nekaj svetlobe, znamenje, da so naši sosede že pred nami vstali. Njihova služba jih čaka ob vsakem vremenu, medtem ko smo letalci bolj odvisni od njega. Če so oblaki nizki, ali če se po zemlji vleče megla, ne moremo leteti. Treba je v pripravljenosti čakati, da se oblaki raztrgajo in nam tako omogočijo odlet.

Tako gre iz dneva v dan in vreme se nikakor ne izboljša. Letališče je postalo pravo močvirje, na startanje sploh ne moremo misliti. Vsak najmanjši poskus premika z letalom je nemogoč, ker se lahko zgodi, da se letalo tako pogreze, da ga je nemogoče rešiti iz blata. Zaradi tega je tudi vsako pristajanje transportnih letal nemogoče. Po cestah, ki so brez pravega temelja, pa je tako daleč...

Nekega dne, ko je že grozilo, da se bo letališče spremenilo v neprenehno močvirje, je proti večeru pritisnil mraz. Noč je bila zvezdnata in naslednje jutro so bila tla pomrznjena. Toda startati še ni bilo mogoče, kajti pod vrhno zamrznjeno skorjo so bila tla še mehka in iz jasne noči se je izcimilo svetlo oblačno jutro, kar je dajalo slutiti, da z letenjem spet ne bo nič. Toda opoldne smo bili presenečeni. Izpod neba se je slišalo globoko brnenje in na letališču so začela pristajati naša letala Ju 52 drugo za drugim. Pripeljala so preskrbo in pošto iz domovine. Toda kar je lahko storila »dobra teta Ju 52«, tega naša letala »Ju 88« ne zmorejo. Občutljiva so za slaba tla kakor polnokrvni dirkalni konj. Čakati bomo morali še nekateri dan, da se bodo tla še bolj utrdila. Mraz ni popustil in naslednje jutro smo pri pogledu skozi okno opazili, da leži na zamrznjenih tleh tenka plast snega. Razgled je bil boljši kakor vse zadnje dni, čeprav so oblaki še vedno ležali nizko. Vsa znamenja kažejo, da bo po dolgem času spet možno leteti.

Dežela, ki smo jo našli v poznem poletju in v jeseni rjavo in enobarvno, tudi pozimi ni živahnejše pobarvana. Spremenila se je le barva. Razen črnega in belega ne vidiš nič. Povsod v svežem snegu se kažejo črni sledovi koles, pa tudi hiše, drevesa in ljudje na cesti se vidijo iz letala črni. Pod nami leži industrijski del Doneške kotline. Drugačen je kakor nemški industrijski okraj. Raztegnjen in redko naseljen. Posamezne delavske naselbi-

ne leže med seboj zelo oddaljeno. Tovarne dajejo mestom in vasem obliko, toda pri svojem umiku so boljševeji večino industrijskih naprav nastrni uničili. Na velikih tovornih kolodvorih pa se še spet vidijo vlaki, ki jih je nemška organizacijska sila takoj spravila v tek. Toda naša naloga je, da letimo nad sovražno ozemlje in tam izpolnimo svojo nalogo.

Ze smo preleteli mejo. »Odprite odprite za bombe,« ukazuje poveljnik letala. Vojak, ki je določen za to opravilo, ponavlja in obenem izvršuje ukaz. Strelno orožje je pripravljeno. Kmalu bo pod nami vas, ki jo je treba napasti. Ze smo nad njo. Kako hitro so »Ju 88«! Spodaj se gledajo na nas, potem pa se vse razbeži v velikem strahu in paničnem begu. Čisto nizko nad hišami brni nemško letalo. Bombe se vade iz odprtih druga za drugo na vas. Zale iz v polno z vojaštvom prenapolnjene hiše. Sovražnik je tako presenečen, da protiletalska obramba začne streljati šele, ko letijo nad vasjo že naša zadržala letala.

Naslednji dan je vreme spet neugodno. Strnjena oblačna odeja leži nad ozemljem, ki bi ga morali napasti. Samo na enem mestu se je razgrnila in dopušča pogled po deželi. Nakladalne postaje, ki so naš cilj, leže v gosti megli. Toda to Sovjetom ne pomaga. Po skrbni navigaciji najdemo svoj cilj in bombe začno padati skozi oblake. Za sovražnika mora biti to grozno. Jedva so začeli ropotanje motorjev in že jih je obsula toča bomb. Polet je zahteval od posadk visokega napreznja in znanja. Nevarnost, da letalo zaledeni, je bila velika, ker je bilo treba leteti dalje časa skozi oblake. Nizko nad zemljo pod oblaki smo se morali vrniti domov. Naša letala izpolnjujejo neodložljivo in nemoteno svoje naloge, samo če jim vreme to količjak dopušča.

Dopolavoro na delu

Ljubljana, 12. februarja

Živahno delovanje, ki ga je razvil Pokrajinski Dopolavoro v Ljubljani, se nadaljuje. Brezplačne predstave za Oboroženo silo in občinstvo si sledijo. Vodstvo Dopolavora najame v ta namen člane in članice Narodnega gledališča, radijski orkester, potujoče igralske skupine in uporabi različne filme. V nedeljo in ponedeljek sta bili dve nadaljnji prireditvi večjega obsega.

V nedeljo popoldne je bila v pokrajinskem sedežu Dopolavora na Taboru edinstvena velika predstava za občinstvo. Vstopnine ni bilo, da je mogel prisostvovati

vsak, kdor je želel. Dopolavoro je za nedeljo najel potujočo igralsko skupino, ki je ene dni gostovala v triestjskem gledališču Rosseti. Skupina šteje 8 članov in 6 članov. Med njimi so znane pevke in pesnalke, violinski virtuoz, dva prtilkavca in Bel fakir, ki je svoje umetniške razkazoval že po vsem svetu.

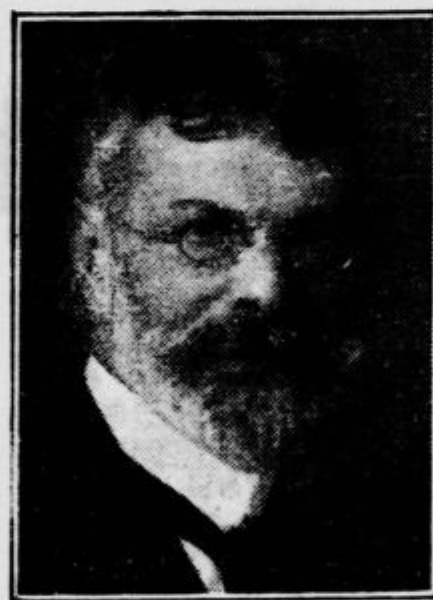
Predstavi so prisostvovali osrednji tajnik Dopolavora G. Pesci, Pokrajinski nadzornik G. Liberati, Pokrajinski nadzornik Dopolavora za Oboroženo Silo G. Casertani, Pokrajinski podtajnik g. ragioniere Brisoni, mnogi drugi odličniki, častniki, vojski in ostalo občinstvo. Predstavo je otvoril jazz. Vsako točko je napovedovalec razložil v italijanski in slovenski običajstvu. Nato sta nastopila prtilkavca. Pepino je 30 let star in en meter visok. Arturo pa je eno leto starejši, meri pa pet cm manj. Občinstvo ju je pozdravilo s ploskanjem. Z zvoncek sta spremljala jazz, nakar je gđc. Ines Romanelli zapela pesem o rozi in temperamentno zapela, nakar sta ponovno nastopila virtuoz Arturo Tosi z violino in Nina Bella. Zaključno točko pa je izvajal Bel fakir. Egar nastop so vse z nestrpnostjo pričakovali. Na oder so prinesli posebno ognjišče, prtilkavca pa sta razpihala žerjavico in v kovinski posodi talila vinco. Ko je bil vinco stavljen, je pristopil fakir in zli vinco v žlico. V dvorani je zavladala smutna tišina. Takoj nato je fakir zli vinco v usta. V ustih je začrnelo, nekaj trenutkov potem pa je dal iz ust strjen vinco. Vinco je bil še tako vroč, da ga ni bilo mogoče obdržati v roki. Polzikus je večkrat ponovil in občinstvo se je lahko uverilo, da v ustih nima ničesar izrednega, razen precej ožgane jezika. Fakir se vročine ne boji. Z bosim stopalom je ukrikl žarečo železno palico; popil je čašo petroleja nakar ga je prižgal in iz ust mu je bruhnil velik plamen; s preostalim petrolejem je omočil kos vate, jo položil na jezik, jo prižgal in potem snekl dve jajci ter jih odstopil občinstvu. Sam pa je zgrizel in pojedel kozarec, kakor da bi bil karamelo. Ker mu ni bilo dovolj je pojedel še več zariaveh igel, gorečo žgalo in cigareto. Gledalci so z zanimanjem sledili njegovim izvajanjem.

V ponedeljek popoldne je bila kakor smo že poročali, ista predstava prirejena za Oboroženo Silo. Predstavi je prisostvovalo nad 1200 vojakov ljubljanske posadke s svojimi častniki na čelu. Izbrnemu sporedu so pozornost sledili in nastopajoče po vsaki točki nagradili z navdušenim ploskanjem. Predvčerajšnjim popoldne je sledila druga ponovitev istega sporeda. Naivečje zanimanje je seveda zbudil Bel fakir s svojim nenavadnim nastopom. Tudi to pot je bila dvorana zasedena.

Visok življenjski oraznik

Alojzija Luznika

V Jagodini v Srbiji, kamor se je k svojem sinu preselil že pred tremi leti, slavi osemdesletnico svojega delavnega, pestrih in velikih doživljanj polnega življenja. Alojz Luznik, mnogo znan v naši javnosti. Jubilar se je rodil 14. februarja 1862 v Montepusinu. Po dovršitvi učiteljske je služboval kot učitelj na Carsu. Mnogo se je bavil z izdelovanjem harmonijev, v čemer se je uveljavil kot priznan strokovnjak. Vstemu namenu je služila tudi tovarna, ki

jo je po opustitvi učiteljevanja ustnovil skupno z G. Lenarčičem na Vrhniki. Njeni izdelki so si utirali že tedaj pot po vsem Balkanu. V neumorni podjetnosti in ljubnosti do umetnosti je organiziral prodajo slik nekaterih naših slikarjev. Med prejšnjo svetovno vojno se je z rodino naselil v Celju, kjer je bil zelo viden v javnem življenju, spoštovan za zaradi svoje iskrene dobročnosti. Tu mu je umrla plemenita

soproga. Zdaj živi duševno in telesno čili in zdrav v Jagodini pri svojem sinu in. Zoranu, nameščenem v tamkašnji pivovarni, poročenem z go. Mirko roj. Grudnov. Še danes v Jagodini kaj rad sede k harmoniju, ki je njegov lastni izdelek, da nanj zaigra in pri tem zapoje, še vedno neizčrpan idealist in optimist. Alojzu Luzniku še mnogo sončnih, mirnih let!

Posebni tipi japonskih podmornic

Kakor piše pomorski sodrnik lista »Völkischer Beobachter«, je sedaj znano, da so se znane japonske akcije proti Havajskemu otočju ob izbruhu japonsko-ameriških sovražnosti udeležile razen japonskih letal tudi posebne japonske podmornice, ki so po uradnih informacijah iz Tokija vdrle v notranji zaliv luke Pearl Harbour in pogladile več torpedov proti ameriškim vojnim ladjam in sovražnim križarkam. Ze sam vdr teh japonskih podmornic v ameriško luko je bil dogodek zase, kajti pomisliti je treba, da so spriči istocasnega bombardiranja luke po japonskih letalih, bile tudi te podmornice v nevarnosti, da jih zadene japonske bombe. Toda uporaba tega orožja je bistveno pripomogla k uspehu japonske akcije, ker je povečala zmedo v posadkah sovražnega brodograja.

Japonski fregatni kapitan Pošoja, japonski vojaški ataše v Vichyju, je pred dnevi podal nekaj zanimivih izjav o uporabi posebnega tipa japonske podmornice. Pošoja je zavrnil ameriško trditev, da so se Japonci pri svojem napadu na Havajsko otočje poslužili tako zvanih živih torpedov. Dejansko je šlo za uporabo normalnih, toda zelo majhnih podmornic, ki lahko na krajše razdalje dosežejo z električnimi motorji brzino do 24 pomorskih milj na uro in lahko izstrelje po dva torpoda. Posadko takšne majhne podmornice tvori en oficir in en mornar. Za primer, da bi takšno podmornico sovražnik zajel, ima na krovu polno eksplozivnega gradiva, tako da se lahko čim prej potopi. Pri napadu na Pearl Harbour so se Japonci poslužili samo 5 takih podmornic. Ker je radij teh podmornic zelo omejen, jih morajo posebne matične ladje prepejati na kraj operacij.

Achille Campanile:

Zajtrk

Prizor se vrši v samotnem rondelu javnega parka. V ozadiju nekaj jesenskih dreves, spredaj kamenita klop. Opoldne. Park skorajda prazen. Čas dejanja: sedanost.

Ko se dvigne zastor, je na pozornosti debelušni mlad mož, sedeč na kameniti klopi. Videti je preprost, a ne brez dostojanstva. Zanimajo ga očividno za minule dogodke, kajti vztopl se je v predvčerajšnji list. Iz čepa vzame čik in si ga priže, ne da bi pri tem opustil branje.

Mareni (Nastopi). Bliza se boječe, išče si prostora na soncu. Slednjic sede k debelušnemu mlademu možu, ki ne uvažu-e do sleca tudi tedaj ne, ko ga ta prosi, prejen pri sede, dovoljenja za to. Mareni je bil sklenil, da poje v enem samem dnevu vse svoje premoženje. Da izvrši ta sklep — Pierpontu Morganu bi delal tak sklep preglavice — si je kupil zemljo in zaupal vse svoje imetje klobasariju, rekoč mu, na mu da za to toliko, kolikor le more. Klobasar mu je nato izročil štiri lepe odrezke salame. Vse to se je seveda dogajalo pred Mareni'evim nastopom. Ko sede na klop, vza-me iz čepa — največja zadovoljnost se mu bere z obraza — kruh in salamo. Z nožičkom prereže žemljo čez poj in položi obe polovici na kolena. Nato odvije odrezke, pogleda vsakega proti luči, odluči z materinako prizadevnostjo kožo, pri čemer strogo pazi, da ne poškoduje odrezka in požira silne, ki se mu sprosti nabirajo v ustih. Nato polaga odrezke salame na notranjo plat prerezane žemlje in se trudi razvrstiti vse štiri tako, da pokrije z njimi malodane vso žemljo. Pri tem delu razvija, kolikor pač dopušča možnost, čudovito iznajdljivost pravega veleuma. Nato si ogleduje žemljo, obloženo z odrezki, s ponosom umetnika, stoječega pred svoim umotvorom. Smehljaje se sklopi obe polovici drugo na drugo. Papir, v katerem so bili malo prej zaviti odrezki, raztegne kakor prt in si ga položi na kolena. Že hoče ugrizniti — očitno zadovoljen s svojim uspehom — ko se obrne, dvignilsi roko z žemljo, k debelušnemu mlademu možu in ga vpraša slovesno kakor vedno): »Vam li smem nekaj ponuditi?»

Debelušni mlad mož (privzdigne pogled iznad lista in opazi šele sedaj navzočnost Mareni'ja): »Hvala!« (Vzame žemljo z vključenimi odrezki salame in jo začne jesti, pri čemer se zopet pogablja v svoj list.)

»Nosil bom vašo hčer na rokah.« je pri-segel mlad mož. »prebraj ji bom vsako najmanjšo željo z očmi...«

»Se prav, še prav — toda kako mislite z velikimi željami?«

Albert Speer

Berlin, 10. februarja

Smrtno ponesrečeni organizator nemške obrambe dr. Todt je opravil tolikšno delo, da bi njegove posamezne naloge dovolj zaposlile vrsto sposobnih moči. Njegovo težko dedščino je zdaj prevzel mlad mož, ki je v dosedanjem življenju tudi že pokazal mnogo sposobnosti. Na tablici pred vhodom na vrt hiše v Lindentalu 18 je zapisano njegovo ime: Albert Speer, Dipl.-Ing. Tu deluje arhitekt nemške države, leč od šuma in velikomestnega vrveža. V tišini svojega doma se posveča velikim na-logam, ki mu jih je naklonila usoda narodnosocialistične države. Pogled v njegovo delavnico je nenavado zanimiv.

Od prtiličja do podstrešja so sobe priče umetniškega dela, ki išče najrazličnejše poti k monumentalni lepoti. Po mizah in stolihi, po vseh kotih leže zaviti z načrti, prerezi in skicami. Ti prostori nikakor niso razkošni, marveč malce tesni in skromni. Tu razvija arhitekt Albert Speer svoje načrte za velike gradbe, zborovališča narodnosocialistične stranke v Norimberku in ustvarja tudi modele za bodoči razvoj Berlina. Kdor pogleda risalo mizo, planimetre in šestila, bo utegnil soditi, da se izčrpa delo tega moža v risanju in računanju, v organizaciji in tabeliranju po računanju. To pa ni tako. Marsikdo me-ni, da je 38letni mož, ki ima naslov ge-

neralnega gradbenega nadzornika za državno glavno mesto, v prvi vrsti organizator in s tem najvišji gradbeni uradnik nemške države. Zato zmoti je razumljiva, ker je Speerovo organizacijsko delo, katero bi si lahko delilo deset moči, postalo že čvrst po-stav za široko javnost, medtem ko bo umetniško ustvarjanje v vsem obsegu zna- no šele potem, ko bodo dovršene vse valike stavbe v Norimberku in v Berlinu. Arhitekt, ki mu je bilo povereno preoblikovanje Berlina in na čigar dela bodo bodo- ča pokolenja kazala kot na mojstra se-danje dobe v Nemčiji, pa ima pravico terjati tudi od širšega nemškega občinstva, da spoznava ne samo njegovo organizacijsko delo, marveč tisto, v čemer se najbolj skladata delo in osebnost: v umetnosti.

Albert Speer je pokazal že razpolike tehnične sposobnosti, toda poleg teh odločata vedno duh in doživljanje možnosti umetniškega izražanja. Arhitekt Speer ni suženj risarske mize in računic. Načrti, ki zapustijo njegovo delavnico, so sicer izdelani v vseh podrobnostih. Toda če se pri zidanju izkaže, da bo kak prostor bolj pravi-len in lepši, če ga povišajo za en meter, potem ne odloča načrt, marveč potreba. Albert Speer nadzoruje sleherni svoj gradnjo do tistega trenutka, ko poslednji delavec in obrtnik zapusti stavbo.

Razvoj posameznih stavb gre od prvih skic do končnih načrtov skozi različne faze, ki jih je treba predočiti z natančnimi modeli najrazličnejše velikosti. To je po-

trebno, ker zavzamejo gradnje Alberta Speera tako velika razmerja, kakršnih zadnji dve stoletji ni bilo nikjer videti. To so torej same nove stvaritve, ki jih je treba spraviti v sklad s sodobnim učinkom tu sodobnimi razmerami. Doslej je Albert Speer še vedno ostal mojster monumentalnosti, ki ga ni zadušila, ker ta ne izhaja iz samovoljnosti, marveč predstavlja graditeljskega duha, ki hoče izražati politično in reprezentativno silo sedanje Nemčije.

Ker Albert Speer stalno razvija vsako gradnjo v vseh dobeh nastajanja, je tudi vedno v natožjih stikih s kamenarji, obrtniki in umetniki. Kiparji in slikarji, s katerimi je Albert Speer mnogo rajši v stiku, kakor mnogi arhitekti zadnjih desetletij, spoznavajo v njem nemir in čut odgovornosti umetnika, ki ni nikoli zadovoljen s seboj in s svojimi stvaritvami. Ta nemir ni nič drugega kakor skrb za posre- čeni uspeh dela. Ravnotežje tej skrbi je Speerovo večno mirno zadržanje. Albert Speer je doma iz južne Nemčije, zato je z Berlin prava sreča, da Speer s svojim mirnim temperamentom ne podlega velikomestnemu vrvežu, ko ustvarja bodoče oblike tega velikega mravišča. Speerov ded je bil neneč bistrega arhitekta Schinkla in ta dedščina ga posebno veže z nemško metropoljo, katero pozna v ostalem do vseh podrobnosti.

Palata nemške državne kancelarije, ki ima izredno velike dimenzije in je opre-

ljena z monumentalnim razkošjem, je Albert Speer zgradil po Hitler'evem nalogu v petih letih petih mesecih. Umetnik je bil tu prvič postavljen pred nalogo, da arhitektonično izrazi nemško politično gibanje. To je bila težka preizkušnja in tu je Albert Speer zbral mnogo izkušenj, ki omogočajo v bodočnosti še nekatere boljše rešitve in so v prid novim stavbam, kakre snuje zadnjo dobo Albert Speer. Pripravljen je vedno še kaj novega se naučiti, zato je duševno prožen in popolnoma svoboden v svojem ustvarjanju. Ne veže ga niti sedanjost, še manj pa stvaritve velikih arhitektov v zgodovini evropskih narodov. Pri tem ni inženjer nič na poti umetniku, prav tako ne umetnik inženjerju. Speerove stavbe so brez izjeme zajete iz doživljanja velikih ljudskih množic. Iz njihovega gibanja izhajajo izredne dimenzije širokorazteznih lok, oboki in zavoji, ki so nasprotje prav tako močno poudarjeni strogosti razvini črt, izražajo valovanje in gibanje množic. To je posebno očitno pri velikih stavbah v Norimberku. Kdor je videl celotni model bodočega Berlina, spoznava, da je tu možno izraženo utripanje velikega mestnega organizma z večnim pretakanjem prona-te. Albert Speer hoče z novim Berlinom izraziti utripanje velemesta. Njegovo umet-niško delo črpa zanos iz velike politične dinamike. Kako bo Albert Speer zmogel ob izvrševanju dedščine dr. Todta nadaljevati svojo umetniško ustvarjanje, bo pokazala bodočnost.

Zgodba 47 roninov

Zgodba 47 roninov je ena izmed resničnih zgodb, ki bolje nego vse drugo prikazuje japonsko duševnost. Povejmo jo po japonskih virih.

Do l. 1868. je bila Japonska absolutistična fevdalna država. Številni knezi, tako zvali daimiji, in drugi plemeniti nižjega reda so obvladovali deželo. Najvišja oblast pa ni bila v cesarjevih rokah, ki je njegova rodbina že mnogo stoletij sedela na prestolu, temveč v šogunovih rokah. Šogun je bil po svojem činu prav za prav nekakšen cesarjev dvorni upravitelj, vendar pa močnejši od njega. Cesar sam je živel v popolni osamelosti v Kiotu sredi goz. dostopen ni bil nikomur, niti šogunu. Smatrali so ga za enakovrednega bogovom, toda njegova oblast ni bila vladarska oblast. Šogun je imel svoj dvor v Jedu, današnjem Tokiu, njegov naslov je bila okrajšava polnega naslova, ki se glasi »sei-i-tai-šogun« ali »vrhovni zapovednik proti barbarom«. Se l. 1866 ni bilo belim veleislam, ki so z Japonsko sklepale prve pogodbe nič znanega o tem, da obstoji poleg šoguna tudi cesar. Cesarjev naslov je bil deden, zadnja vladajoča šogunska rodbina pa je bila rodbina Tokugavov, ki je vladala brez presledka od 1603 do 1868.

V začetku l. 1702 je cesar poslal k šogunu svojega odposlanca. Ta je odredil dva daimija, grofa Asana Takumi-no-kamija in grofa Data Sakio-no-sukeja, naj cesarjevemu odposlanca pozdravita in ga pokrižita v vsakem pogledu zanj. Vrhovni ceremoniar na šogunovem dvoru Kiro Kozuke je prejel povelje, naj posveti oba daimija v ceremonijo, ki so bile določene v občeveljavni cesarski odposlanec. Nista jih namreč dobro poznala, saj sta bila podeželska plemenitaša. Po tedanji običaji sta poslala tedaj, ko sta dospela na dvor, vrhovnemu ceremoniarju svoje darove, s katerimi pa je bil ta nezadovoljen, ker se mu je zdelo, da so preneznatni. Starejši mož iz spremstva grofa Data Sakia je spoznal, da proti njegovega gospodu velika nevarnost, če bi si nakopal sovražstvo močnega dvorjana. Zato je Kiro poslal na skrivaj veliko vsoto, ki je njegovo jezo potolažila. V spremstvu grofa Asana pa ni bilo nikogar, ki bi svojem gospodu na enak način ugajal pot in tako se je vsa Kirova jeza obrnila proti Asanu. Nalašč ga je spravil v mučne položaje pred cesarjevim odposlancem, grof Asano, ki ni bil več dvornih intrig, pa se je dal v svojem razburjenju zavesti do tega, da je poženil proti Kiro meč. Zadal mu je sicer nepomembno rano, toda izveličel meč na šogunovem dvoru je veljalo po prastarih določbah za zločin, ki se je kaznoval s smrtjo. Plemenitaški sod je obsodil Asano k harakiriju. Samomor s harakirijem je bila že od nekdaj posebna pravica daimijev in samurajev, nižjih plemičev. Asano je izvršil harakiri, vse njegovo imetje so po zakonu zaplenili, njegovo družino so upropastili.

S tem pa je ostalo brez strehe in kruha tudi 47 plemičev, ki je moral skrbeti

zanje. Imenovali so jih »ronine«, kar pomeni v japonsčini »može valove«, to je može, ki jih meče kakor valove v morju sem in tja. Ronini, ki so ostali brez gospodarja, so imeli navado, da so potovali po deželi, dokler niso našli drugega gospodarja. Toda ronini, ki jih je zadela nesreča obnemem z grofom Asanom in ki so se bili na videz vdali v svojo usodo, so mislili samo na to, kako bi svojega gospoda maščevali. Vodil jih je pri tem glavni svetovalec mrtvega grofa, Oiši Kuranosuke. Vrhovni ceremoniar Kiro je to slutil in se je obdal z vsemi varnostnimi ukrepi, razen tega je dal Oišija nadzirati. Toda ta je izvedel svoj načrt z veliko premetenostjo. S svojimi ronini se je namreč na videz vdajal pijančevanju in razuzdanemu življenju. Šel je celo tako daleč, da je osnoval hotišnico. Pogosto so ga našli pijanega na ulici in z vsem tem je izgubil popolnoma spoštovanje svojih stanovskih tovarišev.

To je trajalo dve leti. Ob koncu 1703, ko je Oiši menil, da je ceremoniar popolnoma preslepljen in uspal njegovo čuječnost, je v noči, ko je divjal snežni vihar, vdrl s svojimi pomagači v njegov grad. Nastala je strašna bitka s Kirovimi vazali, ki so končno podlegli ali pa pobegnili. Kiro sam se je skril v shrambo za ogled, kjer so ga po dolgem iskanju odkrili. Oiši ga je pozval, naj izvrši harakiri, kakor se spodobi za plemenitaša, a ko se je upiral, mu je odrobil glavo z istim mečem, s katerim se je nekoč usmrtil grof Asano.

Po japonski dvorni šegi so se napadalec priklonil pred glavo, očistili so jo in odnesli na grob grofa Asana v svetišču Sengakujū v Jedu. Potem se je vseh 47 roninov predalo sodišču, čeprav so vedeli, da jih bo to obsodilo na smrt. Razdelili so jih najprvo med štiri daimije, ki so jih držali v častnem zaporu, nekoliko mesecev pozneje so prešli s strani sodišča poziv, naj izvršijo harakiri. Izvedli so ga brez vsakega odpora, njihovi grobovi ležijo še danes okrog groba grofa Asana. Sledilo jim je na še 48. črti: nek ki samuraj, ki je Oišija, ko je ležal na videz pijan na ulici, brnil iz ogorčenja, da se plemenitaša tako vede, je izvršil isto tako harakiri, ker se je sramoval svoje pomote.

Skoraj četrtsotletja je minilo od teh dogodkov, a na dan smrti 47 roninov nima še danes nenegledne množice Tokijčanov na grobove zvestih Asanovih opro. Moški, ženske in otroci polagajo v neskončni procesiji cvetje na grobove in zažigajo kadilo. Zvestoba do gospodarja je pač globoka poteza v značaju japonskega ljudstva, ki se kaže tudi v njegovih brezmejni vdanosti do svojega vrhovnega poglavarja, cesarja.

Ženska pod giljotino

Iz Pariza poročajo, da so tam prvič po 55 letih giljotinirali žensko. S pomočjo moža je umorila svojo petletno hčerko. Moža so giljotinirali naslednji dan.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

V vročem poletju sedi v železniškem vozu mlado dekle brez nogavic. Starejši gospod ki mu to ni bilo nemilo, je hotel dekle spraviti v zadrego.

»Gospodična,« pravi nenadno, »vaše nogavice so pa lepe.«

»Kaj ne?« je odgovorila mala polaskano. »Tako imam tudi celo obleko, pa te vam ne pokažem.«

»Kaj pomeni to, Mihec — že spet hočeš tmeti prost dan, ker je tvoj oče bolan! To je že tretjič v kratkem času — malo čudno se mi zdi!«

Vašene: »Kaj ne, gospod šef? Tudi jaz sem že skoraj mislil na to, da-h stari gospod morda ne simulira!«

»Miha, zakaj prihajaš sedaj, ob 4. zjutraj, domov?«

»Zato, ker hočem spati, dragica!«

Jaka je sreča znanca in ga vprašal: »Zakaj pa ste videli danes tak potlačeni?«

Ah, pomislite, izgubil sem pri dirki 1000 lir!« je potožil oni.

Jaka (očita joče): »Vidite, kolikokrat sem vam že rekel, da nikar tako ne dirajte!«

Zdravnik: »Na vsak način moram napraviti vaš rentgenski posnetek, gospa!«

Pacientka: »Potem pa prosim v profilu, gospod doktor, tako so moje slike najlepše!«

Sele ce vzameš eno izmed teh knjig v roke, se ti odkrije skrivnost te svojevrstne zbirke: knjige so namreč samo atrape, 181 jih je, a vsaka je izdelana iz druge vrste lesa. Knjige, hrbti so iz skorje drevesa, ki je njegovo ime vtisnjeno kakor knjižni naslov z zlatimi črkami na usnjato podlago. Ena izmed knjig je n. pr. iz svetlega, svilen lesketajočega se topolovega lesa, druga je srebrenobrezovine, tretja iz gladke jesenovine, pri četrty obdučuje lepe rjavorumen letnice divje češnje, vse najznejše vrste lesa, ki rasejo v srednjeevropskih gozlovih, najsi izvirajo od dreves ali grmov, naj si bodo od grozdčija ali krhlike, ki jo uporabljajo že od nekdaj za izdelovanje smodnika, so bile predelane v zanimivo, nazorno zbirko.

To pa še ni vse. Poedino knjigo lahko odpreš in tedaj te čaka drugo presenečenje. Vsaka knjiga namreč vsebuje pravi miniaturni muzej, ki se nanaša na dotično vrsto drevesa ali grma. Tu so spravljene majhne veje s cveti in plodovi, semena, vzorci lesa v pololžnih, prečnih in poševnih rezih, izogleneli primerki, kosji korenin in mnogo drugega, kar more ponazoriti posebnosti dotične vrste lesa. Končno pa je v vsaki knjigi še majhen predal, v njem pa je na majhnem lističu v danes že zbledeli pisavi kratek botanični opis.

Muzej je lastnik te nenavadne zbirke od l. 1830, kakor je razvidno iz njegovih seznamov, nobena beležka pa ne pove, katera originalna glava si jo je izmislila. Vsekar je morala tega moza odlikovati velika ljubezen do narave, izredna prijaznost in vestnost pa tudi vztrajnost, kajti zbirka, ki ni dostopna javnosti, je zahtevala mnogoletnega truda.

Muzej je lastnik te nenavadne zbirke od l. 1830, kakor je razvidno iz njegovih seznamov, nobena beležka pa ne pove, katera originalna glava si jo je izmislila. Vsekar je morala tega moza odlikovati velika ljubezen do narave, izredna prijaznost in vestnost pa tudi vztrajnost, kajti zbirka, ki ni dostopna javnosti, je zahtevala mnogoletnega truda.

Dandanes pričujemo s sportnim udeleževanjem po večini v mladih letih. V švedskem pristaniškem mestu Nynäshamn pa je debutiral svoječasno neki 81-letnik kovač v tem področju. Pri neki tekni v hitri hoji pod geslom »Okoli Nynäshamna«, pri čemer je šlo za 10,7 kilometra dolgo progo, se je stari možak po imenu Andres Anderberg držal prav dobro. Prišel je po 1 uri 39 minutah in 48 sekundah na cilj in nikakor ni bil med zadnjimi. Bil je tam še tako svež, da mu je vsako verjel, ko je zagotavljal, da bi mogel vso progo brez nadaljnjega še enkrat prehoditi. Prejel je eno izmed prvih nagrad, ki nikakor ni bila njegova zadnja.

Bivši svetovni prvak težke teže Corbett je štiri dni pred svojim nastopom z Angležem Mitchellom opazil, da se je bil pre-treniral: navzlic najtežjemu delu se mu ni pokazala niti kapljica znoja, bil je notranje povsem izsušen. Corbett ni svojemu trenerju ničesar povedal, zvečer si je na skrivaj privoščil steklenico šampanjca in legel, da bi mu ne bilo treba več trenirati. Šele dva dni pred borbo je vstal, opustil pa je vsako delo in je bil na dan spopada v tako dobri formi, da se je lahko postavil v eni svojih najtežjih borb. Po tej izkušnji je bil Corbett, kakor še mnogi drugi, naziranj, da majhna količina alkohola v pravem trenutku ne more škodovati.

Odkar obstoji boksalski sport, so bili tudi boksači, ki so kadili smotke. Američan Dave Shade je med nečim svojim bivanjem v Londonu zbuhal n. pr. pravo grozo med angleškimi sportniki, ker se niti med treningom ni hotel odpovedati svoji smotki. Ta mu pa očitno ni škodovala.

Kar se tiče posameznih večjih pesnikov in prozaistov, so pokazale že doslej izšle izdaje Vodnika, Jenka, Gregorčiča, Stritarjev mladinskih pesmi, Levstika, Linhartov, dr. kako užitna postanejo v taki obdelavi celo tista dela, ki so odmaknjena današnjemu okusu in predstavljajo v zakladnici slovenske slovstvene kulture samo častitljivo starino. V takih komentiranih izdajah smo dobili, če bi prikupili načrt našel zadosti odziva in podpore, vsa poglavitna dela slovenske pripovedne književnosti. V načrtu niso zastopani samo starejši pisatelji, kakor so Slomšek, Trdin, Levstik, Mencinger, Erjavec, Stritar, Jurčič, Kersnik, Tavčar, Detela, Aškerc, marveč tudi Fr. Govekar in Rado Murnik z Izbranim delom, Dragotin Kette in Josip Murn, vsak s posebnim zvezkom. Ivan Cankar je napovedan z dvema zvezkoma Izbranih črtic, z Izbranimi satirami in kritikami, dalje z »Belo krizantemo«, z deli »Na klancu«, »Hlapec Jernej«, in »Šimen Sirotnik«, »Martin Kačur«, »Kurent«, »Po-dobe iz sanj« in »Kralj na Beta«-novi, Otton Zupančič z zbirko Izbranih pesmi in z »Veroniko Deseniško«. S petimi zvezki je zastopan v načrtu Fr. S. Finžgar, Ksa.

ver Meško pa s tremi. Tudi Milčičskega humoreske niso bile pozabljene. Posebnejša pomena za zbirko »Cvetje iz domačin in tujih logov« pa so poleg že omenjenih pregledov slovstvenih vrst v starejših dobah podobni pregled za novejšo dobo vse do naših dni. Gre zlasti za tisto literarno tvornost, ki jo nekateri spravljajo, jo pod zaščito »desete Muzer« in ki vzlic temu, da ni ne pripovedna proza, ne poezija in ne dramatika, prav tako sodi v okvir vsakega slovstva, čeprav jo naši slovstveni zgodovinarji kaj radi zanemarijajo. So to eseji, kritike in publicistični sestavki. Ce literaturna ne kaže samo stanja estetsko-tvornih sil in razvoja okusa, marveč tudi gibanje idej in odnosa velikih časovnih valovanj pri duhovno živčnih in čustvenih ljudeh, tedaj so za posamezno literarno dobo značilni tudi publicistični komentarji, impetije in zapiski na robu časa. Tem te-nje pa sodijo v krog siehne slovstvene kulture značilni proizvodi slovstvene in umetniške krilike. V tem pogledu so naši slovstveni pregledi zelo nepopolni. (Posebno nazorno pričuje o tem primer te dni umrlega dr. Vladimirja Foersterja, ki je precej časa pisal v naših revijah glasbene kritike in literarno-teoretične članke, vendar ga ne omenja Slovo bibliografski leksikon, v katerem so sicer zabeleženi avtorji povprečnih pesmi in dokaj brezpomembna pripovedne proze). »Cvetje iz domačin in tujih logov« je tudi v tem pogledu pravilno usmerjeno. Tako napoveduje med drugim Mahničeve Izbrane kritike in članke (koliko tistih, ki jih kda' omenjajo, jih pozna?), zvezek slovstvene kritike iz l. 1900—1918, Ušeničnikove Izbrane članke, zbirko esejev do l. 1918, Izidorna Cankarja »S poezije«, »Uvod v likovno umetnost« in Izbrane kritike, publicistiko iz l. 1900—1998 in 1918—1941, slovstveno kritiko od l. 1918—1941,

Celebrazione del XIX° Annuale della Milizia — Proslava XIX. obletnice Milice

Il Duce consegna al familiari la medaglia d'oro al Valor Militare concessa alla «memoria» — Duce izroča svojem zlatu kolajno za Vojaške zasluge v »spominu«

Nenavadna „knjižnica“

V zoološko-botaničnem oddelku deželne muzeja v Gradcu hranijo v knjižni omari v biedermaerskem slogu čudno knjižnico. Omara je postavljena tik pod strop in jo dosežeš le z lestvijo, knjigam v njej pa delajo družbo pestri predmeti: živalska okostja, nagačene ptice, kače v formalinu in podobno.

Sele ce vzameš eno izmed teh knjig v roke, se ti odkrije skrivnost te svojevrstne zbirke: knjige so namreč samo atrape, 181 jih je, a vsaka je izdelana iz druge vrste lesa. Knjige, hrbti so iz skorje drevesa, ki je njegovo ime vtisnjeno kakor knjižni naslov z zlatimi črkami na usnjato podlago. Ena izmed knjig je n. pr. iz svetlega, svilen lesketajočega se topolovega lesa, druga je srebrenobrezovine, tretja iz gladke jesenovine, pri četrty obdučuje lepe rjavorumen letnice divje češnje, vse najznejše vrste lesa, ki rasejo v srednjeevropskih gozlovih, najsi izvirajo od dreves ali grmov, naj si bodo od grozdčija ali krhlike, ki jo uporabljajo že od nekdaj za izdelovanje smodnika, so bile predelane v zanimivo, nazorno zbirko.

To pa še ni vse. Poedino knjigo lahko odpreš in tedaj te čaka drugo presenečenje. Vsaka knjiga namreč vsebuje pravi miniaturni muzej, ki se nanaša na dotično vrsto drevesa ali grma. Tu so spravljene majhne veje s cveti in plodovi, semena, vzorci lesa v pololžnih, prečnih in poševnih rezih, izogleneli primerki, kosji korenin in mnogo drugega, kar more ponazoriti posebnosti dotične vrste lesa. Končno pa je v vsaki knjigi še majhen predal, v njem pa je na majhnem lističu v danes že zbledeli pisavi kratek botanični opis.

Muzej je lastnik te nenavadne zbirke od l. 1830, kakor je razvidno iz njegovih seznamov, nobena beležka pa ne pove, katera originalna glava si jo je izmislila. Vsekar je morala tega moza odlikovati velika ljubezen do narave, izredna prijaznost in vestnost pa tudi vztrajnost, kajti zbirka, ki ni dostopna javnosti, je zahtevala mnogoletnega truda.

Muzej je lastnik te nenavadne zbirke od l. 1830, kakor je razvidno iz njegovih seznamov, nobena beležka pa ne pove, katera originalna glava si jo je izmislila. Vsekar je morala tega moza odlikovati velika ljubezen do narave, izredna prijaznost in vestnost pa tudi vztrajnost, kajti zbirka, ki ni dostopna javnosti, je zahtevala mnogoletnega truda.

Dandanes pričujemo s sportnim udeleževanjem po večini v mladih letih. V švedskem pristaniškem mestu Nynäshamn pa je debutiral svoječasno neki 81-letnik kovač v tem področju. Pri neki tekni v hitri hoji pod geslom »Okoli Nynäshamna«, pri čemer je šlo za 10,7 kilometra dolgo progo, se je stari možak po imenu Andres Anderberg držal prav dobro. Prišel je po 1 uri 39 minutah in 48 sekundah na cilj in nikakor ni bil med zadnjimi. Bil je tam še tako svež, da mu je vsako verjel, ko je zagotavljal, da bi mogel vso progo brez nadaljnjega še enkrat prehoditi. Prejel je eno izmed prvih nagrad, ki nikakor ni bila njegova zadnja.

Bivši svetovni prvak težke teže Corbett je štiri dni pred svojim nastopom z Angležem Mitchellom opazil, da se je bil pre-treniral: navzlic najtežjemu delu se mu ni pokazala niti kapljica znoja, bil je notranje povsem izsušen. Corbett ni svojemu trenerju ničesar povedal, zvečer si je na skrivaj privoščil steklenico šampanjca in legel, da bi mu ne bilo treba več trenirati. Šele dva dni pred borbo je vstal, opustil pa je vsako delo in je bil na dan spopada v tako dobri formi, da se je lahko postavil v eni svojih najtežjih borb. Po tej izkušnji je bil Corbett, kakor še mnogi drugi, naziranj, da majhna količina alkohola v pravem trenutku ne more škodovati.

Odkar obstoji boksalski sport, so bili tudi boksači, ki so kadili smotke. Američan Dave Shade je med nečim svojim bivanjem v Londonu zbuhal n. pr. pravo grozo med angleškimi sportniki, ker se niti med treningom ni hotel odpovedati svoji smotki. Ta mu pa očitno ni škodovala.

Kar se tiče posameznih večjih pesnikov in prozaistov, so pokazale že doslej izšle izdaje Vodnika, Jenka, Gregorčiča, Stritarjev mladinskih pesmi, Levstika, Linhartov, dr. kako užitna postanejo v taki obdelavi celo tista dela, ki so odmaknjena današnjemu okusu in predstavljajo v zakladnici slovenske slovstvene kulture samo častitljivo starino. V takih komentiranih izdajah smo dobili, če bi prikupili načrt našel zadosti odziva in podpore, vsa poglavitna dela slovenske pripovedne književnosti. V načrtu niso zastopani samo starejši pisatelji, kakor so Slomšek, Trdin, Levstik, Mencinger, Erjavec, Stritar, Jurčič, Kersnik, Tavčar, Detela, Aškerc, marveč tudi Fr. Govekar in Rado Murnik z Izbranim delom, Dragotin Kette in Josip Murn, vsak s posebnim zvezkom. Ivan Cankar je napovedan z dvema zvezkoma Izbranih črtic, z Izbranimi satirami in kritikami, dalje z »Belo krizantemo«, z deli »Na klancu«, »Hlapec Jernej«, in »Šimen Sirotnik«, »Martin Kačur«, »Kurent«, »Po-dobe iz sanj« in »Kralj na Beta«-novi, Otton Zupančič z zbirko Izbranih pesmi in z »Veroniko Deseniško«. S petimi zvezki je zastopan v načrtu Fr. S. Finžgar, Ksa.

ver Meško pa s tremi. Tudi Milčičskega humoreske niso bile pozabljene. Posebnejša pomena za zbirko »Cvetje iz domačin in tujih logov« pa so poleg že omenjenih pregledov slovstvenih vrst v starejših dobah podobni pregled za novejšo dobo vse do naših dni. Gre zlasti za tisto literarno tvornost, ki jo nekateri spravljajo, jo pod zaščito »desete Muzer« in ki vzlic temu, da ni ne pripovedna proza, ne poezija in ne dramatika, prav tako sodi v okvir vsakega slovstva, čeprav jo naši slovstveni zgodovinarji kaj radi zanemarijajo. So to eseji, kritike in publicistični sestavki. Ce literaturna ne kaže samo stanja estetsko-tvornih sil in razvoja okusa, marveč tudi gibanje idej in odnosa velikih časovnih valovanj pri duhovno živčnih in čustvenih ljudeh, tedaj so za posamezno literarno dobo značilni tudi publicistični komentarji, impetije in zapiski na robu časa. Tem te-nje pa sodijo v krog siehne slovstvene kulture značilni proizvodi slovstvene in umetniške krilike. V tem pogledu so naši slovstveni pregledi zelo nepopolni. (Posebno nazorno pričuje o tem primer te dni umrlega dr. Vladimirja Foersterja, ki je precej časa pisal v naših revijah glasbene kritike in literarno-teoretične članke, vendar ga ne omenja Slovo bibliografski leksikon, v katerem so sicer zabeleženi avtorji povprečnih pesmi in dokaj brezpomembna pripovedne proze). »Cvetje iz domačin in tujih logov« je tudi v tem pogledu pravilno usmerjeno. Tako napoveduje med drugim Mahničeve Izbrane kritike in članke (koliko tistih, ki jih kda' omenjajo, jih pozna?), zvezek slovstvene kritike iz l. 1900—1918, Ušeničnikove Izbrane članke, zbirko esejev do l. 1918, Izidorna Cankarja »S poezije«, »Uvod v likovno umetnost« in Izbrane kritike, publicistiko iz l. 1900—1998 in 1918—1941, slovstveno kritiko od l. 1918—1941,

Alla Galleria Obersnel: Nande Vidmar, La prima neve. — Razstava v Galeriji Obersnel: Nande Vidmar, Prvi sneg.

Pazimo na zaloge krompirja!

Naše zaloge krompirja potrebujejo posebno, sedaj posebne skrbnosti. Pregledovati jih moramo v krajših presledkih, na vsak način vsake tri tedne. Če jim v nestanovitnem vremenu pred pomladjo preti nevarnost, da bodo zmrazile, jih moramo pravočasno pokriti, a čim postane topleje, jih moramo odkriti in prebrati, kajti v toplem vremenu prične o rade gniti. Če opazimo na krompirju kal, moramo te takoj odstraniti, ker čemljejo gomoljerna preveč rednih snovi. Najvažnejše pa je, kakor smo povedali, to, da krompir v rudnih presledkih pregledamo in odstranimo pokvarjene sadike.

Stotine ljudi pod zemeljskim plazom

Iz Perua so sporočili, da se je silen zemeljski plaz udrl s hriba nad mestom Urubambo v perujski pokrajini Cuzco. 400 oseb je ostalo pod razvalinami mnogih hiš. Okrog 2000 oseb je ostalo brez strehe in so izgubile vse svoje imetje. Plaz je povzročilo hudo deževje v zadnjih časih, ki je napravilo tudi poljedelstvu ogromno škodo.

Lov s „sesalcem za prah“

Portugalski lovci na ostrige so si izmislili izviran način za pobiranje teh okusnih mehkužcev z morskih tal. Ribič spusti v vodo pripravlo, ki ima vse podrobnosti z močnim sesalcem za prah, ko doseže pripravno dno, jo spravi v obrat. Sesalec troa školjke z dna in skorzi dolgo cev jih po-žene na krov ribiške ladje, kjer blago takoj preberejo in ločijo slabo od dobrega.

A NEKDOTA

Pred Leibnizem je stal nekoč pri izločitvi kandidat, ki se je odlikoval s posebnim neznanjem. Leibniz mu je dejal nevoljno: »Pa zakaj se niste pripravili?«

»Saj sem se pripravil!« je trdil nesrečnež.

»Tako, tako, potem ste se pa pripravili na najslabše!« je odvrnil filozof.

VSAK DAN ENA

— Pa si imel kaj težav s francoščino v Parizu?

— Nu, jaz ne toliko. Pač pa Francozi ...

Prigionieri britannici — Britski ujetniki

catturati nelle recenti azioni in Africa settentrionale — ki so jih ujeli v zadnjih borbah v severni Afriki

Kulturni pregled

Razvija se novo Cvetje

Danes ni mnogo načrtov, ki bi o njih lahko pisal kulturni kronist. Zato je vreden tem večje pozornosti program, ki si ga je zastavila Mohorjeva družba v Ljubljani s svojo zbirko »Cvetje iz domačin in tujih logov«. Uredniški odbor, v katerem so gimn. dir. dr. A. Bajec, prof. dr. R. Kolaric, prof. dr. Mirko Rupel, prosvetni inspektor Anton Sovrè in prof. J. Šolar, nam nudijo zadostno jamstvo, da gre v tem primeru za več kakor samo za založniško podjetnost ali za enostranske kulturne interese. Iz prvotne zbirke pomoznega šolskega čtiva se oblikuje zbirka, ki dobiva svoje težnje v poglobljanju splošne literarne izobrazbe. Uredniki pravijo o tem v svojem programu, ki je izšel kot brošurica: »Temeljite obdelave del, pisateljev in dob v uvodu so zbudile zanimanje tudi zune« šole in naše mnogo prijateljev, pobivali smo zmeraj več pobud, naj bi v načrt jemali tudi take zvezke, ki šoli niso neposredno in nujno potrebni, a so za poznanje naše literarne preteklosti važni. Uredništvo si je zato že pred leti napravilo načrt, da v zbirki obdela vse slovensko slovstvo od narodne pesmi in prvih pisanih spomenikov pa do danes ... Poleg sistematične obdelave slovenskih del, pisateljev, pesnikov in dob bomo v zbirki izdajali tudi največja dela svetovnega slovstva, zlasti taka, ki so važna za literarno-teoretična vprašanja in morajo biti nekako vključena v naše literarno izobrazbo. Tu bomo za sedaj imeli pred očmi predvsem potrebe naše šole, medtem ko se bomo z vsemi silami posvetili obdelavi domačega

slovstva, da ga čim prej in čim bolj obravnamo.« Tako dobivamo s »Cvetjem iz domačin in tujih logov« edinstveno zbirko, ki nam bo nadomestila velike antologije in druge podobne pregledne in smotno urejene izdaje, s kakršnimi se ponašajo veliki narodi. Prednost te zbirke je v tem, da je vsak zvezek opremljen z uvodom iz perisa literarnega strokovnjaka, ki delo analizira, oriše pisateljevo človeško podobo in literarni profil, v opombah ob koncu knjige pa dostavi podroben komentar. Uredniki pravilno poudarjajo: »Oboje je namreč potrebno. Napačno je, da bi o delih le razpravljali, ne da bi jih bralec dajali brati; pomanjkljivo je pa tudi, če bralec pri tem ne pomagamo z analizami in razlagami, ker mnogi nimajo ne časa ne sredstev, da bi se dokopali do pravega razumevanja.«

Zbirka bo prinašala poleg posameznih del pregleda slovstvenih vrst v posameznih dobah, tako na pr. pregleda pesništva od začetkov do Pisanic, od Pisanic do kranske Čebelle itd. Vrednost takih pregledov spriči siromaštva naše poezije pred Prešernom ni toliko v pesniških primerih, kolikor v uvodu in komentarju, ki te pojava zadostno osvetli, jih pokaže v vseh njihovih značilnostih, vključno v razvojni trak slovenskega slovstva, obda z ozračjem njihove dobe in opozori na njihov pomen za razvoj našega književnega jezika itd. S te strani pa mora poznati te in take pojave ne samo šolska mladina, marveč tudi vsak, komur slovenska duhovna kultura ni prazna beseda.

Kronika

• Sedem žrtve plazu. »Piccolo di Trieste« poroča o hudi nesreči, ki se je v ponedeljek jutraj na vse zgodaj pripetila blizu vasi Candarie pri Ventimiglij. V hribu se je utrgal močan plaz ter zasul skorajno lesono stavbico ob železniški progi, v kateri prebivajo vojaki, ki opravljajo stražno službo na progi. Tedaj se je v poslopju gmota ostalih 7 pokopala pod seboj. Rešeni tovariši so takoj organizirali pomoč, a reševanje je bilo zelo težavno, ker je grozila nevarnost, da se zemlja začne na novo usedati. Po dolgem kopanju so izgrebli trupla treh svojih tovarišev. Ostala štiri trupla se iščejo. Na kraj nesreče so prišli prefekt pokrajine in pa predstavniki vojaških oblastev.

• Smrt dveh dunajskih znanstvenikov. V starosti 80 let je umrl na Dunaju višji gradbeni svetnik dr. inž. Fritz P. Emperger. Šele nedavno je praznoval 80-letnico in še 30. januarja je na slavnostnem zborovanju dunajskih tehnikov predaval o nalogah zidanja mest v dobi letalske vojne. Ko se je v soboto ravno hotel odpeljati v Berlin, kamor je bil povabljen od strokovnjakov in je imel že vozovnico za spaln kup, se je zgrudil in obležal na mestu mrtve. Po svojih delih je slovel tudi izven Nemčije. — Nadalje je umrl na Dunaju profesor tehnične visoke šole, dvorni svetnik dr. Karel Hochenegg, star 82 let. Za v mladosti se je uveljavil kot elektroinženir s tem, da je na Dunaju uvedel električno cestno železnico. Nadalje je ustvaril prvo električno podzemsko železnico v Evropi in sicer »Földalati Villamos« v Budimpešti.

„PROJA“

je kljub vojno-gospodarskim prilikam kvaliteten izdelek.

• Smrt znamenite beneške plemenitašice. V Cornudi pri Benetkah je te dni umrla v častiljivi starosti 84 let beneška plemkinja Elena Tron. Z njeno smrtjo je izumrla ena najznamenitejših in najmočnejših beneških rodbin, ki je med svoje pripadnike štela tudi doža Nikolaja, čigar zemski ostanki počivajo v Frari, v najlepšem mavzoleju, kar jih je ustvarila beneška renesansa. Rodbina Tronovih je dala Serenissimi veliko številko učenjakov in državnikov in je v 8. stoletju po svojem razkošju in po lepoti svojih žena uživala skoraj kraljevski sloves. Pozneje je rod obubožal in Elena Tron je skromno živevala v samotni hišici.

• Marinetti ustanavlja skupino futuristov v Bengaziju. V nedeljo zvečer je Marinetti govoril pred nabito polno dvorano v palači Lascaris v Turinu. Med drugim je občinstvu sporočil, da bosta v kratkem začeli delovati dve novi skupini futurističnih umetnikov, ena v Turinu, druga v Bengaziju. Nato je futuristični skladatelj maestro Algo Guntini na klavirju izvajal nekaj svojih del.

• Povišanje nemških padlih vojakov. Nova nemška vojaška odredba določa: vojak, ki je v vojni padel, umrl ali izginil, je lahko povišan, če je bil na dan pred njegovo nestankom vložen tak predlog; nadalje je lahko povišan v priznanje hrabrosti ali posebnih zaslug, ki jih je potrdil s svojo smrtjo, prav tako pa tudi v primeru, če se je povišanje zavleklo iz razlogov, ki jih pokojni ni sam zagrešil.

• Vzorci seim v Nemčiji za leto 1942. odpovedani. »Piccolo di Trieste« poroča po berlinski »Börsenzeitung«, da je nemški propagandni minister dr. Goebbels v sporazumu z ministrom za gospodarstvo dr. Funkom odredil, da se leta 1942 v Nemčiji vzorčni vselej ne bodo vršili. V tolnačenju odredbe se navaja, da mora v času vojne vse, kar zmoreta nemško gospodarstvo in promet, služiti izključno samo zmagi nemškega orožja. — Sprito te odredbe bo odpadla tudi vselej v Leipzigu, ki bi imel biti odprt na začetku prihodnjega meseca.

• Vprašanje mila za Britije. Na pobudo prizadetih stanovskih organizacij je bil z uradom za masbohe pri ministrstvu korporacij sklenjen dogovor, s katerim je brcem zagotovljena potrebna količina mila za Britije.

• Prepovedano je zbirati in prodajati rabljeno ošnje in obutev. »Uradni list« v Rimu obavlja ministrski odlok z dne 31. januarja, s katerim se prepoveduje zbiranje in trgovanje z rabljenim usnjem in dr. Iv. Prijatelj Izbrano delo in zbirko esejev iz let 1918—1941. Nadalje za slovesno kulturo pomembna izpopolnitev bo do pregledni zvezi o naših važnih časopisih (na pr. Novice 1843—1858, Stritarjev Zvon, Ljubljanski Zvon 1881—1895, Dom in svet 1858—1913, Ljubljanski Zvon 1893—1918, ter za oba vodilna časopisa tudi za nadaljnja leta do l. 1941).

• Pisatelj iz svetovnega slovnstva so napovedani delno v celotnih delih, kakor je že pokazala na pr. izdaja Gogoljevega »Revizorja«, celno pa v odlomkih in povzetkih (tako dobimo Iliado, Divino commedio, Doo Kihoto, Manzonijsva »Zarčenc« i. dr.).

• Sprito tolikega obsega in pomena zbirke »Cvrtje iz duš« in tujih logov se je zdelo potrebno, povedati kaj več o naratu, čigar izvedba bi pomenila ogromno uslogo slovenski literarni kulturi. Naše občinstvo naj bi načrto podprlo z zadostnim zanimanjem, tembolj, ker ne gre samo za šolsko zbirko, marveč za knjižno nesporno in trajno vrednost.

„Annuario della R. Università di Trieste“

V Letopisu, ki je pravkar izšel za akademsko leto 1940—41, čitamo razne podatke o delu te univerze, ki navaja med svojimi slušatelji tudi mnoge dižake iz sosednih pokrajin. V uvodu so objavljeni rekatere govori, med njimi predvsem poročilo kr. komisarja prof. Giannino Ferrari dalle Spade o delovanju univerze in govor Pietra Piva o delovanju skupine Univerzitetnih Fašistov, dalje statut univerze, razni zakoni in

obutvijo bodisi vojaškega, bodisi civilnega izvora. Zbiranje starega usnja in čevljev je dovoljeno samo še Zavodu za gospodarstvo z odpadki.

• Dva milijona lir za ribolov v Dalmaciji. Ministrstvo za finance je generalnemu komisariatu za ribolov dovolilo izredni kredit dveh milijonov lir za izvedbo smotrnejše organizacije in za poživitev ribolova v Dalmaciji in v Kvarneru. Kredit je dovoljen v dveh obrokih po en milijon, od katerih se bo prvi porabil še v tekočem, drugi pa v prihodnjem proračunskem letu.

• Gospodnje, najlažje si delo! V gospodinstvu vam je Gospodinski koledar v sedanjih casih na boljši pripomoček. Ne odlašajte več, temveč ga takoj kupite. V zalogo je le še nekaj izvodov. Cena 2. Ljubljani se v knjigarni Tiskovne zadruge v Ljubljani, Selenburgova ul. 3.

• Vse prijatelje lepih knjig, ki jim te dni razpisujemo prospekte za Cvetje iz domačih in tujih logov, prosimo, da bi nam čimprej odgovorili, da bomo vedeli glede nakladi Homerjeve Iliade v prevodu prosv. insp. Antona Sovreca, ki je že v tiskarni. Kdor pa še n. dobil prospekta, ga lahko dobi v Mohorjevi knjigarni v Ljubljani na Miklošičevi cesti 19.

IZ LJUBLJANE

u— Skraj 1700 porodov v ženski bolnišnici. Ženska bolnišnica v Ljubljani je stara že skoraj 20 let. Ima 143 bolniških postelj in 59 postelje za dojenčke, torej skupaj okrog 200. Leta 1925. so ugotovili, da zmogljivost bolnišnice znaša z okrog 1000 porodov na leto, a poslej se je število porodov na leto že začelo bližati številki 2000. Ob koncu prejšnjega desetletja je število porodov že preseglo 2000. Leta 1940 so sprejeli 2153 porodnic, lani pa 1782. Da so jih lani sprejeli manj, je povsem razumljivo, ker je izostal dotok iz raznih bolnišnic in drugih krajev. Leta 1940, je bilo 2073 porodov, lani pa 1694. Rodilo se je 721 dečkov in 801 deklica. Med njimi je bilo 28 porodov dvočkov. Navadno se rodi večinoma več dečkov kakor deklic. Umrljivost dečkov pa je večja od umrljivosti deklic, tako da se razmerje števila med pripadniki obeh spolov izenači, večkrat pozneje je tudi število žensk večje od števila moških, ker so ženske bolj trdoživje. Lani je bilo 1670 živorojenih, mrtvorjenih pa 52. Upoštevati moramo, da nekaj novorojenčkov vselej umre kmalu po porodu. Lani je umrla v bolnišnici pri porodu pet mater. Vojna ni vplivala na porode. Medtem ko je umrljivost mater zaradi samih porodov sorazmerno nizka, je tem višja zaradi splavov. Lani so na ginekološki oddelku bolnišnice sprejeli 1499 bolnic, predlamskih 1994. Bolnic, ki so splavile, je bilo sprejetih 300. Na ginekološkem oddelku je lani umrla 21 žensk. Samo zaradi splavov je umrla 10 bolnic, rak je pa zahteval šest žrtve. Zaradi bolezni je moralo v porodnišnici spavati pet bolnic. Umrljivost mater je znatno padla.

u— Smrt dveh tek v eni uri. Usoda resda hodi svojo pota. Nikdar ne veš, kaj ti je nemena. Tako je g. Fci Dragarjev na svoje veliko presenečenje zvedel, da sta v torek jutraj v teku ene ure umrli v mestnem zavetišču njeni teti po materini očetovi strani ga Marija Dragarjeva, stara 92 let in ga Marija Modričeva, stara 83 let, čeprav nobena od njih ni vedela, da je njena sorodnica v zadnjih dneh ležala v kapelici leži na mrtvašnem odru v kapelici sv. Jurja in sv. Nikolaja ter bo njun pogreb v četrtek ob pol 15. na pokopališču sv. Križi. Naj v miru počivata! Zaljubljeni svojcem izrekamo naše iskreno sožalje.

u— Vse čevljarske pomočnike vajbno na vstanek, ki se bo vršil v nedeljo dne 5. t. m. ob pol 10. uri dopoldne v palači Pokrajinske delavske zveze (Delavske zbornice), Miklošičeva cesta 22, pritrilje, desno. Ker bomo razpravljali o novem cerklju in o sklenitvi nove kolektivne pogodbe ter s tem v zvezi o zboljanju današnjih življenjskih pogojev, je nujno, da vsak čevljarski pomočnik udeležbe tega sestanka. Pričakujemo Vaše udeležbe. — Oddelke industrijskih delojemalcev pri Pokrajinski delavski zvezi v Ljubljani.

u— Zidovje Ljubljane se ruši. Razpadanje zidovja ob Krakovskem nasipu in Grušnovem nabrežju je že pred leti zbudilo veliko pozornost. Končno pa so postali pozorni tudi strokovnjaki in zadeva je prišla pred sodišče. Beton razpada očeha zidovja so strokovnjaki preiskovali in priskušali njegovo trdnost na zavodu za preiskovanje gradiva. Izkazanih je bilo več kock betona na raznih točkah opornega zidovja. Zastopniki bivšega podjetja so skušali dokazati, da je bil beton dober, delo opravljeno povsem po predpisih, betonska mešanica pravilna in da zidovje razpada

samo zaradi škodljivega kemičnega učinka nečiste vode. Naključje se je poigralo, da se je rečista voda s fekalijami v resnici nabirala za opornim zidovjem na Grušnovem nabrežju, kjer je beton najbolj razpadel. Zamašil se je kanal, ki je vodil iz Virantove hiše. Očitno je nabirajoča se gnojica koikor toliko pospeševala razpadarje betona. Izkazalo se je pa, da je bil beton mnogo bolj odporen in trden tudi na drugih krajih, kjer je bil varen pred gnojnico. Brčnas je zemlja tudi kje druge se bolj prepojena z gnojnico, vendar pa ni zad takoj načet preiskave betona so tudi izkazale, da kakovost gradiva ne ustreza.

u— Vodmat se razvija. O Mostah, Šiški, Mirju Trnovem, Viču in drugih okrajih našega mesta smo že nekajkrat pisali, o Vodmatu pa še ne. Ta mestni okraj je pač nekam od rok, saj danes niti domačini sami več ne vedo, kje se začne. Ko so bile okoliške občine priključene mestu, je bil med njimi tudi Vodmat. Meja med Vodmatom in ožjim mestnim ozemljem je bila sedanja Jegličeva in Šmartinska cesta na zahodni in Zalaška na južni strani. Ze mestni del Vodmata je precej prostoran. Nekoliko nanjso površino je zavzel Vodmat, ki je bil pod močnansko občino. Prave Moste se pa začne šele pri karmeličankah ob Marenčičevi ulici. Središče Vodmata je Vodmatski trg, ki ima še vedno vaški značaj. Promet se usmerja ob Vodmatu v glavnem po Zaleski in Šmartinski cesti. To pač zaradi tega, ker so ulice v Vodmatu tako vjugaste, da se vozilke utegne znajti v slepi ulici ali zagati. Zda se tena zapuščenemu okraju obeta prva večja regulacija. Urejena bo Jenkova ulica, ki bo po novem dolga tri črti kilometra in razširjena od 15 na 20 metrov. Od kolodvorja do Zalaške ceste bo pot skrajšana za 400 metrov. V bližnji bodočnosti pa bo po tej ulici stekla tramvajska proga, ki bo najkrajša zveza med kolodvorom in Mostani.

u— Hšne posetnice in lastnike zemljišč ob javnih cestah opozarjamo mestno poglavarstvo, da morajo spraviti sneg s hodnikov in jih posipati proti poledici. Delo mora biti opravljeno po odredbah mestnega cestnega reda, ki vse prekrške strogo kaznuje. Posebno pa opozarjamo vse hšne posetnike, da so odgovorni za vse nesreče, ki bi se zgodile na neosvetačenem ali neposutem nedežju, ter zato nosijo tudi vse posledice takih nezgod.

u— Vse zavode in ustanove, ki pri mestnem preskrbovalnem uradu dobivajo pavšalna nakazila na racionalno blago, opozarjamo, naj odsej prihajajo za ta nakazila samo med 12. in 14. uro, ker jih drugače ne bo mogoče dobiti. Pripominjamo, da preskrbovalni urad nakazuje vsak dan od 9. do 12. blago že trgovcem na drobno ter bi bilo drugače število strank preveliko in bi morale zato stranke zgubiti čas s čakanjem, ker bi bilo uradništvo preobremenjeno.

VESELI TEATER

Četrtek ob 15. uri
Sobota ob 15. uri
Nedelja ob pol 11. uri
Nedelja ob pol 15. uri
Na sporedu nov program štev. 16.

u— Vstopnice za »Veseli teater« dobite pri naši blaginji v četrtek in soboto od 10. ure dalje, v nedeljo pa že od 9. ure dalje. Predvajamo naš novi program štev. 15, ki je poln nepriljivne zabave od počitka do konca. Prosimo občinstvo iz centra mesta, da nas po možnosti poseti med tednom, tako da bo lahko v nedeljo prišlo na svoj račun okoliško prebivalstvo.

u— Umetne bratov Vidmarjev, ki so razstavljene v zgornjih prostorih Občinske galerije, vzbujajo splošno pozornost in bi bile primeren okras vsakemu stanovanju. Iz njih veje velika ljubzen obsej umetnikov do domače zemlje. Trideset aju, nih čl. tvori most med mestom in deželo, med človekom in naravo. Razstava bo odprta do 15. t. m. od 9. do 16. vsak dan.

u— V spomin na pokojno gđ. Pavlo Schubert je darovala neimenovana Učiteljskemu odboru za socialne pomoči 50 L. Odbor se ji najlepše zahvaljuje.

Iz Ribnice

u— Izdajo pri Novari, dramo iz švicarskega knjižnega življenja, bo uprizorilo Narodno gledališče iz Ljubljane v nedeljo 15. t. m. ob 14. Dramo pretresljiva slika borbo za ohranitev knjižne sredi vojnih dogolov. Silovita srednjeveška oprava bo gotovo pripomogla, da bo drama dosegla učinek in uspeh, kakor ga Ribnica še ni doživela. Predstava traja 2 in pol ure, tako da bo vsakdo lahko pred polnočjo uro doma. — Kupujte vstopnice v predprodaji.

ZAPISKI

Positivizem in materializem. V polemičnem članku »Positivizem e materializem«, ki je izšel v najnovejši številki časopisa »L' Italia che scrive« razpravlja filozof Antonio Brues o tem kdo je v filozofskem smislu materialist ter pravi, da so zani materialisti v ideološkem ali praktičnem smislu vsi misleci, ki ne verujejo v transcendentnega Boga, v individualno nesmrtnost duše in v svobodno voljo. Zato so po Bruesovi sodbi materialisti tudi skoraj vsi idealistični filozofi, agnostiki itd., kakor Spencer, Nietzsche, Croce. Posmrtna obolevnost in osebna nemrtost — piše Brues —, načela, ki jih ne zanikujejo samo materialisti, marveč tudi skoraj vsi idealisti, so najože združena z razvojem in ohranitvijo človeške civilizacije. Ali veljajo ta načela ali ona. Ali velja civilizacija ali barbarstvo.?

Predel italijanske literature. Izšla je nova, prelepa izdaja pregleda italijanske literature od začetka do naših dni Giuseppe Foffanina in Gaetana Sborrelli »La Letteratura italiana«.

Drugi del »Faust« v italijanski. Znani specialist za nemški jezik in literaturo Vincenzo Errante je objavil po kratkem predstoku drugi del svojega novega prevoda Goethejevega »Fausta«. S prvim delom te močne pesnitve v Errantievem pesniško točnem prevodu se je italijanska kritika

Iz Novega mesta

u— Snega je preveč! Po nagli popustitvi mraza se je temperatura končno ustalila in je v nedeljo znašala povprečna dnevna temperatura 4.3 stopinje pod ničlo. Ze v soboto pa se je nebo pooblačilo in proti večeru je pričel naletavati sneg. V nedeljskem jutru je ležala nad dolensko metropolo nova 15 centimetrov debela snežna odeja. Nalet je v dopoldanskih urah sicer prenehal toliko močnejše pa je pričelo snežiti popoldne. Tudi ponoči in ves ponedeljek dopoldne snežni metež ni prenehal in tako ima sedaj novomeška okolica skupno s staro podlago že 95 cm snega v Toplicah in Mokronogu 125 cm, Bela Krajina pa 85 cm. Tudi novi sneg je suh. Povzročil ni kake posebne škode, le na mestnih električnih napeljavah so nastale manjše motnje in je v nedeljo zvečer bil dvakrat za kraši čas prekinjen električni tok. Kljub stalnim snežnim naletom je bilo življenje v nedeljo prav razbano, ker je večina meščanov ostala v mestu in napolnila mestna zabavišča in gostišča. Edini meščani, ki imajo svoje vinograde na Trki gori in Grčevju, so se podali v zidavnice, kjer so že pričeli pretakati vino. Mladina pa se je tudi to nedeljo razkropila na bele poljane, kjer je uživala blagodat letnega dolinskega zimskega rai.

u— Ribji tatovi pred sodiščem. V ponedeljek so stali pred sodnikom trije ribji tatovi iz novomeške okolice, ki so prav za prav postavili sami sebe na zatožni klopi. Mlinar Nace je postavil v Straži pri lezu sredi Krke tako imenovani »ravšelj«, v katerega so se mu preko noči ulele ribe. Neke noči v juliju na so mu bile iz tega ravšlja ukradene vse ribe. Tatvine je Nace obdolžil lesnega manipulanta Toneta in posetnikov sina Janeza, ki sta mu sicer ukradene ribe vedno spravljali v promet. Zaradi te obdolžitve je vložil Tone proti Nacu tožbo zaradi razžaljenja časti državnih uradnikov in je dalec na to tožbo vložil proti Nacu obtožnico zaradi tatvine rib. Nace je danes krivdo v celoti priznal in obremenil Toneta in Janeza, ki sta na vsako krivdo in soudeležbo odločno zanikala. Priča Perle iz Birčne vasi na je potrdil da je neke nedelje v juliju kuni od Toneta za opitnilo na Uševcu štiri ribe in mu je ob tej priliki Tone sam deial, da je te ribe nabral Nacetu iz »ravšlja«. Ker sta državni tožilec in branilec predlagala zaslišanje novih prič, je bila razprava preložena za 14 dni.

Z Gorenjskega

Na Jerenich so priredili zbirko za zimsko pomoč. Godba brambovec je priredila dva mestna koncerta in še poseben ljudski koncert. Prirejene so bile tudi cestne zapre, tekma otroke na ledu in tekna v ping-pongu proti močviti iz Zeltweeda. Na predvečer 30. jan. so se zbrali mladniki Koroke ljudske zveze v svoji veliki zborniški dvorani. Srečni zbor je pričel vodja organizacije dr. Koller o narodnem socializmu pa je govoril dr. Ernest Klein. — Kmečka gledališka skupina Schnutti je zadnji čas gostovala na Jerenich.

V radoljskem okraju so bila zadnje čase razna ženska zborovanja. Okrožna ženska volitelska Goritschniceva je govorila v Bohinjski Bistrici v Trčju Begunjah in Koroški volitelskim telitelkom in je pozivala žene, naj se čimbolj združijo k skupnemu delu. — V Lescach so se nečisto zbrale k prvemu pomembnemu zborovanju vse volitelske dece v krajevnih skupinah radoljskega okrožja. Okrožna volitelska Goritschniceva jim je razložila kako morajo otroke od 6. do 10. leta starosti uvažati v miselnost nemške skupnosti. Prisoten je bil tudi okrožni vodja dr. Hradetzky ki je obljubil vse potrebno pomoč.

Na Jezerskem je bilo prvo zborovanje krajevnih skupine narodnosciasistične stranke in je govoril krajevni vodja Glantschnig. Razdeljene so bile članske izkaznice in znaki. — Na jezorski bali se je pouk na dolgem času spet pričel. Novi učiteljci sta Rosa Wiesek in Elvira Stoischitz.

V Gorlah je bil prvi zborovanje narodnosciasistične stranke krajevni vodja Petekhar. Razlagal je življenje in delo Adolfa Hitlerja in osvobodilo selanjo vojno. V Koroški se je začelo vpisovanje v brambovec, ki jih vodi Holli medtem ko se krajevni vodja Volkshunda Rabič komisar na Lukanc. Slednja dva sta govorila o programu narodnosciasistične stranke. Za zimsko pomoč so dražljaji cigarete v vsejih družinah.

S Spodnje štajerske

Odpuščaj vojnih ujetnikov. Kljub ponovnim opozorilom se svoji vojni ujetnikov s Spodnjega štajerskega še vedno vozijo v taborniki ali k višjim vojaškim poveljstvom da bi dosegli odpuščanje svojcev iz ujetništva. Zato je bilo ponovno objavljeno, da se upoštevajo samo prošnje, vlozene pri pristojnih županstvih. Vojni ujetniki, za katere so bile prošnje že vlozene, bodo izpuščeni v

mnogo bavlja in mu priznala nekatere kvalitete, ki prekažajo dosedanje itajianske prevode pesniške mojstrovine, v kateri je Goethe dosegel vrhunske izraz svoje umetnosti.

Pupinjeva nova knjiga »Mostra personal« je dosegla v prvem mesecu po izidu tri izdaje.

Ettore Lo Gatto, Storia della Letteratura russa. V obojni knjigi, ki je izšla pod tem naslovom pri Sansoniu, je znameniti italijanski slavist podal živo sintezo svojih dosedanjih proučevanj ruskega slovnstva. Profesor Ettore Lo Gatto je avtor velikega, več knjig obsejnega dela o isti literaturi, vendar je šele v tem zgoščenem, čeprav tudi tu dovolj preglednem in podrobnem obsegu razvil — po sodbi prvih kritik — tisti celotni vpogled v rusko slovnstvo, kakor ga je italijanska literatura doslej pogrešala. »L' Italia che scrive« piše da bo ta knjiga v marsičem odkrila tudi za tiste, ki proučujejo rusko slovnstvo, »kajti Lo Gatto se je bil mogel v času svojega bivanja na Ruskem in v Pragi (kjer obstoji najbogatejša slovanska knjižnica v Evropi) poslužiti kaj malo znanega gradiva, ki pa novsem na novo osvetljuje nekatera razdobja v razvoju ruskega slovnstva«.

Studija o Debussyju. Rodolfo Paoli je izdal pri Sansoniu v knjigi z naslovom »Debussy« delišo študijo o znamenitem predstavitelju francoskega glasbenega impresionizma skladatelju »Après midi d'un faune« in drugih markantnih skladb.

Werner Markbarta spils »Deutscher Sozialismus« je izšel v italijanskem prevodu prof. Giovannija Lorenzana.

kratkem. Zato so potovanja k poveljstvom in v taborniki docela brezuspešna.

Na vinarski poti v Kupeli pri Gornji Radgoni se prične devetmesečni tečaj za vinarske in kmetijske sinove, stare nad 16 let. Preskrba bo brezplačna. Priglasiti se morajo do 20. februarja osebno pri vodstvu šole. S prošnjo morajo prinesiti potrdilo, da so se prijavili pri Heimatbundu.

Stare liste zbirajo. Centralni arhiv za zbiranje dokumentov v Mariboru je objavil razpisa, da zbira posamezne izvode in cele letnike dnevnikov, tednikov in drugih listov, ki so po letu 1918 izhajali v Gradcu in na Spodnjem štajerskem. Izpred l. 1918 in začetni kompletni tpuski »Stajerci«, iz dobe po prevratu pa med drugim: »Murska Straža«, »L'oti list« in »Delavska politika«.

Iz Hrvatske

Hrvatski pozdrav je: Spremni! Na neko vprašanje, kako naj državni uradniki pozdravljajo v uradu in izven njega, je predsedstvo vlade dalo pojasnilo, da morajo vsi državni uslužbenci brez ozira na položaj v uradu in izven njega, glasno pozdraviti »Spremni!« in dvigniti desno roko. Priporočeno je tudi vsem samoupravnim oblastem in uradom, kakor tudi zasebnim ustanovam, da izdajo v gonjem smislu navodila svojim uslužbencem.

Nove znamke v korist hrvatskega letalstva. V kratkem bodo izšle 4. znamke v korist hrvatskega letalstva, in sicer rjava za 2+2 kune, zelena za 2,50+2,60, rdeča za 3+3 in modra za 4+4 kune. Razen tega bosta ob tej priliki izšla tudi dva bloka s po dvema znamkama in sicer temno-rdečo za 2+8 kun, in temno-modro za 3+12 kun. En blok bo zoben, drugi pa nezoben.

75 odstotni popust na železnica za novinarje. Ministrstvo za promet je poslalo vsem svojim edincem okolično, iz katere je razvidno, da imajo pravico do 75 odstotkov zn žane vožnje vsi novinarji; tudi inozemski novinarji imajo pravico do te vozne olajšave.

Smrt zaradi ogljikovega okisa. Na svojem stanovanju v Jadranski ulici v Zagrebu so našli mrtvo 74letno Katarino Krmikovo. Policijska komisija je ugotovila, da se je pokojna zastrupila z ogljikovim okisom, ki je uhajal iz blizu postelje stoječega štedilnika.

Hude kazni zaradi navijanja cen. Gospodarska policija je izrekla že več hudih kazni za navijalce cen. Pretekli teden je kaznovala starja Milana Udžičina, ker je prodajal t. p. sta nad maksimalno ceno, z 10 dni zapora in 30.000 kun globe. Mesarica Angela Čelniceva pa je bila kaznovana z dvema dnevnoma zapora in 10.000 kunami globe, ker je prodajala meso na dovoljeno ceno.

Potniški urad. »Narodne novine« so objavile zakonsko odredbo o Potniškem uradu NDH. Osnovna glavnica znaša 2 milijona kun in se bo tvrdila vp. sala v trgovski register. V delokrog Potniškega urada bodo spadali vsi potovalni posli in tudi drugi trgovski posli v zvezi s potniškim prometom.

Odposlanstvo hrvatskih železnice v Firenci. Pod vodstvom ravnatelja Srečka Kružiča je odpotovalo na mednarodno železniško konferenco v Firenci tudi odposlanstvo hrvatskih državnih železnice. Na konferenci bodo razpravljali o novem voznem redu.

Naše gledališče

DRAMA

Četrtek 12. febr. ob 14. uri: »Rokovnjač«. Izven. Zelo znižane cene od 10 lir navzdol.
Petek, 12. febr. ob 14. uri: »Bater Andraž«. Izven. Zelo znižane cene od 10 lir navzdol.
Sobota, 14. febr.: ob 14.30: O, ta mladina. Izven. Zelo znižane cene od 10 lir navzdol.
Nedelja, 15. febr.: ob 14.30: Petrkove poslednje sanje. Izven. Znižane cene od 10 lir navzdol.

Danes ob 14. uri bo izven abonmaja Golevarjeva dramatizacija »Rokovnjač« po zelo znižanih cenah od 10 lir navzdol. Zgodovinska snov o razbojniški tolpi, ki je živevala l. 1810 v okolici Kamnika, je zajeta v 8 slikah. Razbojnik so se imenovali »Rokovnjač«, ker je ljudstvo verovalo, da nosi vsak izmed njih v malhi opajano otroško roko. V igri je podana usoda rokovnjaškega poglavarja Nandeta. V glavnih vlogah: Gregorin, Cesar, Jan, Nakrst, Vl. Skrbinšek, Košta, M. Boltar-Ukmarjeva. Igro je režiral prof. Šest. Muzikalno vodstvo ima prof. Sturm.

Jutri v petek bodo igrali ob 14. uri izven abonmaja po zelo znižanih cenah od 10 lir navzdol Držičeva komedija »Bater Andraž« z Vlad. Sirbinškom v naslovni, Stupico v glavni moški vlogi, ter našima karakternima igralcema Cesarjem in Rakarjem v komičnih vlogah. Kot tretji par se jim pridružujeta Vida Juvanova in Jan v mladostnih vlogah. Baročno vedra, klasična komedija, vsebuje vse stare, preizkušene odrske vrline, id nudijo občinstvu veliko zabave in smeha. Režiser in scenograf inž. arh. D. Stupica.

OPERA

Četrtek, 12. febr.: Zaprt.
Petek, 13. febr.: zaprt.
Sobota, 14. febr.: zaprt.
Nedelja, 15. febr.: ob 14.: Ples v operi. Izven. Zelo znižane cene od 12 lir navzdol.
Opera pripravlja Gluckovo delo »Orfej« in Evridika z Golobovo, Vidakjevo in Nado Stritarjevo. Dirigent: D. Zebre, režiser: C. Debevec, koreograf: ing. P. Golovin.

MRAKOVO GLEDALIŠČE

Franciškanska dvorana

Nedelja, 15. t. m.: SLAVNOSTNI FINALE.

Dopoldanska predstava ob 10.30 uri.

V nedeljo dopoldne vprizori Mrakovo gledališče po daljšem presledku Mrakovo tragedijo Slavnostni finale. V njej je Mrak na svojstven način v petih razgledanih slikah prikazal tragično usodo velikega komponista Čajkovskega. Režiral je delo avtor sam, ki igra tudi glavno vlogo. Sodelujejo: Rajnerjeva, Planinova, Ponikvarjeva, Dolinar, Gorjup in Bežalj. Prvič v novi izvedbi na nastopi Cita Potokarjeva v vlogi Jevgenije Aleksandrovne, ki je to vlogo z uspehom igrala pred leti. Cene vstopnicam so globoko znižane. Predprodaja v soboto od 10. do 12. in od 14. do 16. ure in v nedeljo od 9. ure naprej pri blagajni franciškanske dvorane.

SPORT

Nov vzpon na Hrvatskem

Hrvatski sportniki so v vseh panogah na poti navzgor!

Že nekajkrat smo po hrvatskih in tudi drugih vrst posneli razne podatke o reorganizaciji in vzponu hrvatskega sporta, o kar je vodstvo države preslo v nove roke in je bilo, vzhovno vodstvo vsega sporta poverjeno posebnemu državnemu sportnemu vodji Misku Zebiću. Med raznimi izjavami, ki jih je dal ta vrhovni predstavnik hrvatskega sporta za domaco in tujo javnost, je te dni izšla ena danjšnja tudi v celovškem dnevniku, cigar poročevalce se je nedavno dlje razgovarjal z Misko Zebićem, ki mu je o novih smereh hrvatskega sporta med drugim pripovedoval sledeče:

Reči bi treba še mnogo problemov in naloge, ki jih je prejel od vlade za izgradnjo nove sportne stavbe, gotovo niso lahke, toda Misko Zebić je moč dela in dejanja, tako da ni nobenega dvoma, da bo prebrodil vse ovire ter dvignil stopnjo hrvatskega sporta, ne samo na stano višino, temveč jo še dvignil preko nje. Hrvatska ne bo samo obdržala svoje pozicije v nogometu in tenisu, temveč bo z živahnimi sportnimi udejstevovanjem s prijateljskimi narodi Evrope dosegla še lepše uspehe, to je trdno prepričanje vseh odgovornih ljudi v hrvatskem sportu. Zapišimo, ki jo je mlada hrvatska država prejela od prejšnje države — tako je naglasil državni sportni vodja v nadaljevanju — ni bila velika in zato Hrvati sprva po pravici niso gledali z mnogimi nadami v bodočnost. Toda kmalu se je novi vodja hrvatskega sporta energično lotil dela na vseh poljih in dosegel v tem razmeroma kratkem času presenetljivo lepe uspehe. Vsa sportna vzgoja se izvaja po novem pod okriljem stranke, ki je obenem najboljša jamstvo, da bo usmerjena v pravo stran. Seveda pa ni lahko vcepjati nove in čisto spremenjene smernice in srca sportnikov in mnogo jih je bilo ki jim prvi čas nikakor ni šlo v račun, da sport pomeni ne bo služil v njihovo zabavo in za to, da bi si pridobivali zasluge z njim, temveč je njegov namen vzgajati mladino za obrambo domovine in je prav zaradi tega namena v najvišji službi naroda.

Sedaj se že lahko vidi, da se je velik del aktivnih sportnikov že uživel v te naloge in je zmerom bolj prežet misli, da je treba sportni položaj Hrvatske utrditi predvsem v mednarodnem sportu. V raznih sportnih panogah so se Hrvati že v tem kratkem času pokazali z najboljšimi strani in nekajkrat presenetili ugodno tudi v tujini. Največ so v tem pogledu storili nogometaši in teniški igralci, med katerimi si je v skupini slednjih Punčec dokopal do enega najvidnejših mest med evropskimi igralci. Tudi nogometaši ne zastajajo mnogo za svojimi tovariši z be-

lih terenov in Zagreb je za vsa evropska moštva vroč teren, kar so morali izkusiti že marsikateri gostje na njegovem zelenem polju. Včasih so si hrvatski igralci — ki pa niso v zaslugi meji pripuščali na najvažnejše tekme — služili z nogometom denar, sedaj pa je to urejeno drugače. Vsak igralec, kolikor že ni bil zaposlen v kakršnem koli poklicu, je dobil možnost zasluzka, tako da se zdaj nihče več ne preživlja samo z dohodki iz sporta. In še eno prednost imajo zdaj Hrvati v tej sportni panogi, in sicer, da njihova reprezentanca sestavlja skoraj kompletna enajstoroica premojskega kluba Građanski, ki je dobro vgrajen in povsod z vrstni, razpoložljivimi sili in silnim navdušenjem zastopa barve svoje države.

Toda ne samo v nogometu in tenisu, kar imajo Hrvati za velike tradicije, temveč tudi v drugih sportnih panogah, kjer do zdaj še niso bili toliko znani, so utesnili v zadnjem času pridobili nove množice pristašev. Tako so nedavno hrvatski boksaši ob velikem zanimanju domačega občinstva že nastopili na evropskem prvenstvu v Bratislavi, čeprav so se morali zaradi preskromnih izkustev v mednarodnih arenah zadovoljiti s prav skromnimi uspehi. Potem so šli pred kratkim v tujino hrvatski kegljači in Nemci so morali napeti vse sile, da so tesno zmagali nad njimi. V tej zvezi so omebe vredni tudi razni sportniki na vodi, med katerimi so se posebno veselači dobro plasirali pri zadnjih lanskih tekmah v Nemčiji. Z lahko atletiko in drugimi letnimi sporti na Hrvatskem še niso prišli preko povprečnih sadov.

Pisec članka se šele prav na koncu spominja najbolj nežne sportne panoge, in sicer table-tenisa, v katerem so se Hrvati povzpeli do nenavadne spretnosti in menda ni v Evropi nobenega nasprotnika, ki bi se ga morali bati. V žimskih sportih se bodo morali Hrvati še mnogo učiti, posebno v hokeju na ledu, v katerem so oni dan v Celovcu doživeli dva huda poraza, ki sta vse prej kakor — mednarodna rezultata. Vsekakor si Hrvati tudi v sportih na ledu obetajo vse večji razmah, kadar bodo imeli na razpolago umetno drsališče, ki jim je tudi že obljubljeno.

V splošnem pa se mora reči — tako je dejal Misko Zebić proti koncu svojih izjav — da je hrvatski sport še srečno prešel svoj preporod in če do sedaj še ni dosegel svojih največjih uspehov, se vendar lahko upa, da bo ravno njegovega sporta stalno dvigala in se bodo Hrvati na mednarodnih terenih tudi v bodoče borili vsaj tako dobro, če ne bolje, kakor včasih.

Mnogo hokeja, malo drugega

Italijani zaključili turnejo po švici

Z mednarodno tekmo proti švici in s tremi nastopi po drugih švicarskih mestih je milanski hokejsko moštvo, ki je v prvi tekmi v Baslu igralo obenem kot reprezentanca Italije, zaključilo enotedensko turnejo po švici z manj zadovoljivim izidom, kakor so ga pričakovali organizatorji tega gostovanja.

V zadnji tekmi so milanski hokeisti v Lausanni nastopili proti moštvu kluba Montchoisi, toda tudi ta ekipa je bila mnogo premočnejša zanje, tako da so se morali — radi ali neradi — zadovoljiti s prejšnjim porazom 10:3. (2:1, 3:1, 5:1). Omeniti pa je treba, da zavzema to švicarsko moštvo eno najvidnejših mest med mnogimi švicarskimi sportniki, ki igrajo hokej na ledu, in je v njem tudi nekaj igralcev mednarodnega razreda. Gostje iz Milana niso mogli storiti več kakor vztrajati samo v odločnejši obrambi. Moštvo je bilo sicer ojačeno z vstopom pravega vratarja Zopagnia, toda on sam tudi ni mogel ubraniti cele serije nevarnih strel, ki so jih posiljali na njegova vrata švicarski napadali.

Bilanca te hokejske turnee je potemtakem tudi v celoti pasivna.

Rumunski hokejski prvak Juventus, o katerem smo v torkovi številki zabeležili, da je v Garmischu zelo visoko izgubil proti nemškemu prvaku Riesa, se je na poti tjakaj odigral dve tekni v Celovcu, ki sta se končali zanj dovolj častno. Prvi dan so Rumuni delali s Celovčani kar so hoteli, in zmagali z gladkimi 7:0, dan pozneje pa so si Celovčani zelo opomogli

in tako je povratna tekma prinesla zmago njim s tesnim, toda zasluženim 3:2.

V Montevideu je bila v soboto finalna tekma za južnoameriško nogometno prvenstvo, v kateri je Urugvaj — ono slavno moštvo, nad katerim je strelal ves svet na pariskih olimpiadi — zmagal nad Argentino z 1:0 in si tako osvojil naslov letošnjega prvaka Južne Amerike. Naslednja mesta so si razdelili med seboj takole: drugo Argentina, tretja Brazilija, četrto Paragvaj, peto Peru in šesto Čile.

Na nedavni konferenci zastopnikov italijanske, nemške, madžarske in hrvatske teniške zveze je bil med raznimi važnimi sklepi določen tudi spored letošnjih tekem za rimski pokal, med katerimi bo Italija nastopila v naslednjih tekmah: 11. in 13. maja z Madžarsko v Budimpešti, 23. in 25. maja s Hrvatsko v Zagrebu, 5. do 7. junija z Nemčijo v Torinu ali Romi, 19. do 21. junija z Madžarsko v Milanu ali Genovi, 3. do 5. junija z Nemčijo v Berlinu ter 14. do 16. avgusta s Hrvatsko v nekem italijanskem kraju, ki ga bo treba še določiti. Za enako konkurenco med ženskami se tijejo Italije tile terminji: 12. do 14. junija z Nemčijo, nekeje v Italiji, 17. do 19. julija s Hrvatsko v Zagrebu in 4. č. 6. septembra z Madžarsko v Budimpešti.

V Parizu sta se v nedeljo pred 17.000 gledalci boksalci Holander de Boer in Nemec Neusel, med katerima je slednji v četrtem kolu odstopil.

V Stuttgartu je na mednarodnih ockarskih tekmah šved Tandberg nastopil proti Nemcu Koebelinu. Dvoboj je ostal po desetih krogih neodločen, gledalcev je bilo okrog 7000.

Znani tabletenški igralec Wretschitsch iz Celja je bil določen v štajersko reprezentanco, ki se bo udeležila tabletenških tekem za nemško državno prvenstvo v Draždanah. Termin za prireditev je že

zapadel, vendar je bila samo odgojena na poznejši čas.

Na Holandskem so pred kratkim teknovali 200 km daleč na drsalkah, kar je prav gotovo najdaljši tek na daljave na edni prireditvi se je udeležilo na tisoče tekmovalcev, med katerimi so nekateri dosegli odlične čase, zmagovalce de Groot, za je s časom 8:44:06 sploh dosegel nov rekordni čas na tej progi. Borba tik pred ciljem je bila tako huda, da si je zmagovalce šele v zadnjih 300 m priborili toliko prednosti, da je nazadnje sam prišel prvi na cilj.

Prijateljska tekma je igrala zadnjo nedeljo Triestina iz Trieste, in sicer v Gorizii z moštvo »Pro Gorizia«. Domačini so imeli ves čas podrejen vlog in je Triestina zmagala s 7:2 (2:0).

Službo dobi

Beseda L — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za šifro L 3.—.

Perfektno sobarico
zmožno tudi nekaj gospodinjstvom z znanjem slovenske in nemške in z dolgoletnimi izkušnjami na področju, dolgotrajni spretnosti v vseh sprejemih. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Gimnazije« 1783-1

Graščinsko

kuharico
prvovrstno, zmožno slovenske in nemške in z dolgoletnimi izkušnjami na področju, dolgotrajni spretnosti v vseh sprejemih. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Gimnazije« 1783-1

Učiteljsko moč
za nemški pouk 1., 2., 3. in 4. razreda gimnazije z znanjem latinščine in po možnosti angleščine. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Gimnazije« 1783-1

Prvovrstna trdnja

iz nemške stenodukturne finije za takojšen nastop. Ponudbe v italijanski in nemški z navedbo starosti, šole in dosedanjih služb na ogl. odd. Jutra pod »Specijacije do najkasnejše četke 12. dopoldne«.

Negativ

retušerja-ko sprejem v stalno službo. Takojšnje ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Samo dober retušer« 2062-1

Postrežnico

za par ur dnevno izjem v bližini, Cesta v Rožno dolino 30-L. 2089-1

Stavbenega

ključavnika, popolnoma samostojnega — sprejem. Naslov v vseh posl. Jutra. 2074-1

Skromno dekle

skromno, srednje let, takoj sprejem za vsa hišna dela. Služba stalna, plača debla. Slovška 31, zgor nji zvonec. 2082-1

Vrtnarja

za vsa vrtna dela, sposobnega in solidnega sprejema industrijsko podjetje v Ljubljani. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sposoben vrtnar« 2081-1

Čitajte pazljivo oglase

„JUTRA“

Službe išče

Beseda L — 30, taksa — 60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Dobra kuharica

želi službo pri boljši družini. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Pridna in samostojna« 2077-2

Velepodjetje

sprejme v stalno službo samskega knjigovodja

s popolnim znanjem italijanskega jezika. Mesto na deželi, plača dobra. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Lesna industrija — Knjigovodja«.

Radio

Beseda L — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za šifro L 3.—.

Radio Körting

3. cenovni najnovši prodam Tržakla 109. 2086-9

4-cenovni radio

znamenite Körting prodam. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Körtinge« 2067-9

Auto, moto

Beseda L — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za šifro L 3.—.

Distingviran

italijan mlad, prost voljak oblik, poznavalec italijanskih javnih institucij, trgovskih krogov; nekdanji novinar, — tehnično publicistični konsultant, študij in praksa v administraciji trgovine, zmožnost različnih — panogah; iniciator, organizator, zaupni duh, bi rad zboljšal mesto; (konceptni uradnik, nadzorne funkcije, tisk, razvijanje poslova, bi poteval) Resen distingviran, moralne, poslovne reference. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Distingvirane« 2081-2

Zasluzek

Beseda L — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za šifro L 3.—.

Posle in zveze

v Italiji na vsakem polju pri javnih korporacijah, društvi, itd. opravlja za Vas najboljše razumne ekspert, distingviran Italijan. Razpolaga z resnimi referencami. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zveze« 2090-3

Pouk

Beseda L — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za šifro L 3.—.

Srednješolec

revel, prosi, da se mu omogoči nadalje študije. Brezplačno sanovanje, prostuloga instrukcije. Naslov pustiti v ogl. odd. Jutra 2084-4

Potniki

Beseda L — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za šifro L 3.—.

Oddamo zastopstvo

tehnično ali trgovsko izobraženemu gospodu. Fiksni zaslužek mesečno 2000 lir in provizija. Za prevzem vloge je potreben kapital 30.000 lir. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Redka prilika« 1773-16

Lokali

Beseda L — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za šifro L 3.—.

Skladništvo

vzajem v našem takoj v bližini Gosposvetske ceste. Posrednik »Alkon« Ljubljana tel. 25-35. 2080-19

Pohištvo

Beseda L — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za šifro L 3.—.

22 miz in stolov

v dobrem stanju prodaj. Privilegirana agrarna banka. — Podrobnosti v tiskovni banki. 2079-12

Največ oglasov ima

»JUTRO«

Inserirajte torej tudi VI!

Več tritikljev

različne velikosti, s prama gumami, najboljše izdelave in diro z avtomatami, za zelo nizko ceno prodam Generator delavnica, Trst vs 13. (Figovec, levo dvorišče) tel. 29-27. 1777-11

Hišo v Ljubljani

do 1 milijon lir ali dve manjši kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Govorina takore« 2070-21

Zensko kolo

dobro ohranjeno kupim. — Naslov v vseh posl. Jutra 2088-11

Kapital

Beseda L — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za šifro L 3.—.

Kompanjona(-ko)

za malo zelo zaposleno industrijsko podjetje — s 150.000 lir izšemo. Mesečni zaslužek 1000 lir. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Rentabilnost« 1776-16

PREMOG DRVA

I. Pogačnik LJUBLJANA Bohoričeva ulica 5 Telefon 20-56

Informacije

Beseda L — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za šifro L 3.—.

1000 lir nagrade

iz postaja Glasbene Matice, Vegova ul. 7 je bil ukraden motor z ventilatorjem za pogon harmonika. Reaktor Glasbene akademije, Gosposka ul. 8, razpisuje 1000 lir nagrade za tistega, ki sledi ukradeni motor. 2083-31

Razno

za dajanje naslova ali za šifro L 3.—.

Opremljeno sobo

blizu centra oddam s 13. februarjem privatnemu namencu. Naslov v vseh posl. Jutra. 2073-23

Boljši gospod

iz mesečno sobo za takoj v centru. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Takoj gospod« 2073-23

Lepo sobico

polag sodnje oddam gospodu. Naslov v vseh posl. Jutra. 2080-23

Everest MOD. 90

Rappresentante esclusivo per la Provincia di Lubiana: A. KOVAČIČ Pražerova ul. 44 Tel: 26-36 prej Ivan Legat

ZAHVALA

Splošnovalim gospodom predstavnikom oblasti in vsem cenjenim prijateljem ter znancem, ki so počastili ob smrti gospoda

Dr. VLADIMIRA FOERSTERJA

našega predragga rajnega z udeležbo pri pogrebu, z darili cvetja in krsto in onim, ki so izrazili svoje sočustvovanje osebno ali pismeno, izrekamo iskreno in najtoplejšo zahvalo!

V LJUBLJANI, dne 10. februarja 1942.

ZALUJOČI OSTALI

ZAHVALA

Vsem, ki so med boleznijo in ob smrti mojega ljubega brata, strica in svaka, gospoda

Rudolfa Grošlja

profesorja v pokoju

sočustvovali z menoj, spremili pokojnika na njegovi poslednji poti in mu v slovo poklonili cvetja, se iskreno zahvaljujem globoko hvaležna žalujoča sestra in ostalo sorodstvo.

Sveta maša zadušnica se bo darovala v petek, dne 13. t. m., ob 10. uri v cerkvi Marijinega oznanjenja.

LJUBLJANA, dne 11. II. 1942.

R. Sabhatini:

„MESSIDOR“

Povest

Angela je skušala biti pogumna; prenašala je vse to in potrpežljivo čakala, da najde Vidala ugodno priliko in se vrne k nji. Sklenila je bila, da potlej nikoli več ne privoli v to, da bi ostala sama v tem strašnem, morečnem mestu. Rajši pojde z njim za vojsko, če le dobi dovoljenje.

Tako je nazadnje prišla v ulico Pot de Fer, zapuščen, kakor so bile vse ulice v tistih dneh, ko je vsak, kdor se je le količkaj zakasnil na cesti, takoj zbujal nezaželeno pozornost čuvarjev javnega reda. Pred svojimi vrati je Angela mahoma presenečeno obstala in srce ji je burno poskočilo. Nekdo jo je čakal na pragu: moč vitke postave, v sinji uniformi z belimi zaleki in rdečimi volnenimi naramnicami — zlate je bila republika odpravila, češ da so aristokratski lišp — je sedel na svojem nabitem teletnjaku in strmel predse. Imel je hlače iz belega nankinga in visoke škornje; velikanski dvorogeljni, okrašen s trobarvno kokardo, mu je zakrival pol obraza.

Ko je obstala pred njim, je zdajci vzdignil glavo, in Angela je videla, da se ni zmotila. Z vzklikom radosti je častnik poskočil kvišku in jo objel, kar tam sredi ceste, ne menč se za pašo, ki sta jo pripravljala razvednim očem.

»Angela, Angelica moja!«

»Jerome!« je vzkliknila, dušec se v njegovem burnem objemu.

Vidal je nekoliko odnehal, da je mogel izpregovoriti.

»Pol ure je, kar sedim tu in te čakam. Skrb me je že obhajala, ko mi je dober sosed povedal, da si zdrava in da si šla z doma tik pred mojim prihodom.«

Angela mu je skoraj brez sapa slonela na prsih, tako silna je bila njena radost. Občutek sprošenja je bil tako močan, in tolikšno se ji je zdelo brezbreme, ki ji je bilo padlo s srca, ko ga je zagledala, da je planila v jok.

»Tako srečna sem, dragi, tako hvaležna, da si prišel. Ne veš, kako zapuščen sem se čutila. Ne puščaj me več same! Oh, ne puščaj me same, Jerome!« Privila se je k njemu, kakor da se ne upa verjeti v njegovo navzočnost, tolikani nepričakovana je bila vrnitev.

»Da, a tem bova še govorila. A zdaj me pušti noter, ako nočeš, da prenočiva na cesti. Daj mi ključ.«

Angela mu ga je vsa srečna položila v dlan. Roke so ji drhtele, tako da v poltemi niti vrat ne bi bila mogla odpreti, ko bi ne bilo njega. Objeta sta stonila v hišo, on s teletnjakom na plečih in z dolgo sabljo ob pasu, ki se je brenketaje vlekla za njim. Toda stopnice so bile pretesne za oba; Angela se je morala odtrgati od njega in kreniti naprej.

Zgodaj, v skromno opravljeni, a čisti kuhinji, kjer je vse pričevalo o skrbi dobre gospodinjice, je

jela razpihovati ogenj, ki je bil malone že ugasnil, da bi hitro pripravila možu večerjo.

Vidal je nežno, s svetlim, radostnim obrazom gledal za njo in govoril, govoril tako živahno, kakor je znal govoriti samo v njeni navzočnosti. Miha je bila kmalu pognjena, in ko je polkovnik pristopil, je videl, kako malo mesa in kurkova je bila dobila Angela: obrok, ki ga je odsek določal na posamezno glavo. Spričo te revščine se mu je obraz stemnil:

»Nom de nom! Ali je to vse, kar je pri hiši? Kako? In to mora zadostovati za oba?«

Angela se je zasmejala; njegova prepredenost ji je ugaljala.

»Ne za dva, Jerome; to je samo zate.«

»Zame? Niti grizljaja ne pokusim! To je tvoj obrok, če tako dovolj pičlo odmerjen. Vrabec bi ostal lačen po njem. Strela božja! Torej je v Parizu takšna stiska za živila?«

»Vse je na izkaznice. Je pa kljub zakonskim predpisom še vedno možnost, da človek dobi kaj več. Poznam žensko, prekupevalko, ki pride vsak večer z jajci, maslom in drugim takim blagom dotrimo. Pazila bom, če se pokaže. Odprla je okno, da bi jo slišala. Nato se je vrnila k svoji kozici, in šele, ko je pečenka nad razpihanim ognjem spet zavrvrala in je bilo ustrezno Vidalovi prvi potre